

Borgå Gymnasium

Studieguide 2026/27
(LP 2021)

INNEHÅLLSFORTECKNING

MODERSMÅL OCH LITTERATUR	3
FINSKA	10
ENGELSKA	18
TYSKA.....	22
FRANSKA.....	28
RYSKA.....	34
MATEMATIK.....	35
BIOLOGI	47
GEOGRAFI	49
FYSIK	51
KEMI.....	57
PSYKOLOGI.....	61
HISTORIA.....	64
FILOSOFI.....	68
SAMHÄLLSLÄRA	70
RELIGION	72
ORTODOX RELIGION	74
KATOLSK RELIGION.....	74
LIVSÅSKÅDNING.....	75
HÄLSOKUNSKAP.....	76
MUSIK	77
BILDKONST.....	79
GYMNASTIK	82
STUDIEHANDLEDNING.....	85
TEMASTUDIER	89
IDROTTSKADEMIN	90

I studierna ingår minst **150 sp**

- varav **96/104 sp** är **obligatoriska studier** (beroende på kort/lång matematik)
- varav **minst 20 sp** är **valfria nationella studier**
- dessutom kan skolvisa valfria studier ingå

Se den rekommenderade studiegången i studieplaneringsblanketten.

Observera att de skolvisa valfria studierna endast ger studiepoäng ifall studieavsnittet är godkänt.

Repetitionsstudieavsnitten är för studerande som ska skriva studentprovet i det ämnet.

MODERSMÅL OCH LITTERATUR

Obligatoriska studier

MO1 Att tolka och producera text 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

- centrala textgenrer: berättande, beskrivande, instruerande, ställningstagande och reflekterande texter och kombinationer av dessa
- att skapa texthelheter; analys av textens syfte, målgrupp, kontext, innehåll, struktur, uttrycksformer och synvinklar
- att skriva olika typer av texter i process, kollaborativt och individuellt samt skriva, referera och kommentera med andra texter som underlag
- textens flerstämmighet och intertextualitet
- text- och språkvård

Bedömning: Du får kontinuerlig respons som hjälper dig utvecklas som individ, talare och skribent. Olika skriftliga och muntliga inlämningsuppgifter bedöms också.

MO2MO3 Språk och identitet 1sp+1sp (åk 1)

Studieavsnittet fokuserar på språkets betydelse för samhället, individen och identiteten.

Centralt innehåll:**Text och språklig medvetenhet (modulen MO2)**

- olika uppfattningar om språk: språk som struktur, språk som ett meningsskapande element, språk som ett socialt och samhällsligt fenomen, språk som maktmedel
- multilitteracitet och textgenre som begrepp, det vidgade textbegreppet
- språkpolitik, en- och flerspråkighet, språkideologier, språkvård

Kommunikation 1 (modulen MO3)

- reflektioner över den egna kommunikativa kompetensen, förmåga att ge och ta emot respons, förmåga att lyssna samt målinriktat och konstruktivt delta i gruppens kommunikation
- analys av olika kommunikationssituationer, konstruktion av samtal, betydelseförhandlingar, språket och icke-verbal kommunikation samt roller, anspänning, talängslan och kohesion i anslutning till gruppkommunikation
- språk och identitet samt hur språket är föränderligt och kontextbundet

Bedömning:

Du får kontinuerlig respons som hjälper dig utvecklas som individ, talare och skribent. Olika skriftliga och muntliga inlämningsuppgifter bedöms också.

Förkunskaper: MOSH1

MO4 Människan och litteraturen 2sp (åk 1)

I det här studieavsnittet undersöker vi litteraturen genom läsning och arbete med olika praktiska övningar.

Centralt innehåll:

- litteraturens roller och olika sätt att läsa och uppleva litteratur, att läsa och skriva i funktionellt och estetiskt syfte
- berättelser och narrativitet i skön- och facklitteratur samt andra texter, till exempel teater, film, spel eller andra medietexter
- centrala litterära genrer, uttrycksformer och begrepp som används för att analysera
- olika sätt att tolka litteratur
- den finlandssvenska litteraturen som en del av den nordiska litteraturen
- närläsning av skön- och facklitterära texter.

Bedömning:

Du får kontinuerlig respons som hjälper dig utvecklas som individ, talare och skribent. Olika skriftliga och muntliga inlämningsuppgifter bedöms också.

Förkunskaper: MO2MO3

MO5 Språkets makt 2sp (åk 2)

I det här studieavsnittet lär du dig att se hur språket kan användas för att påverka människor och förändra samhällen.

Centralt innehåll:

- yttrandefrihet, mediekritik, medieetik
- ideologiskt färgade texter och skillnaden mellan åsikter och vetenskaplig kunskap
- verbala och visuella medel som används i syfte att påverka mottagaren samt argumentation och retoriska stilmiddel
- källkritik, informationssökning och -hantering, upphovsrätt
- att analysera och producera skriftliga och muntliga texter som tar ställning och påverkar
- språklyftsmodellerna för närläsning och källkritik.

Bedömning:

Du får kontinuerlig respons som hjälper dig utvecklas som individ, talare och skribent. Olika skriftliga och muntliga inlämningsuppgifter bedöms också.

Förkunskaper: MO4

MO6MO7 Verbal och multimodal kommunikation 1sp+1sp (åk 2)

I det här studieavsnittet utvecklar du din förmåga att uttrycka dig i tal och skrift.

Centralt innehåll:

Att producera text 1 (modulen MO6)

- skrivprocessen: val och avgränsning av tema, val av perspektiv, disposition, redigering och finslipning, ge och ta emot respons
- skriva med annat material som underlag, text- och språkvård
- ordkonst och kreativt skrivande som stärker skribentens egen röst

Kommunikation 2 (modulen MO7)

- anspänning, talängslan och koncentrationsnivå, publikkontakt och åhörarnas ansvar
- sammanställning och framförande av ett inlägg individuellt, i grupp eller som en audiovisuell text; färdigheter i att fokusera, ta kontakt, åskådliggöra och uttrycka sig
- kommunikationsfärdigheter och -etik i olika kommunikationskanaler, till exempel sociala medier
- analys och bedömning av muntliga och audiovisuella texter

Gemensamt centralt innehåll

- Språklyftsmodellerna, i synnerhet dispositionsmodellen.

Bedömning:

Du får kontinuerlig respons som hjälper dig utvecklas som individ, talare och skribent. Olika skriftliga och muntliga inlämningsuppgifter bedöms också.

Förkunskaper: MO5

MO8 Litteratur 2 2sp (åk 3)

I studieavsnittet får du pröva på litteratur som har påverkat och påverkar den värld vi lever i.

Centralt innehåll:

- finländsk litteratur som en multimodal, flerstämmig och flerspråkig del av världslitteraturen
- analys och tolkning av litteratur i förhållande till olika kontexter, till exempel författarens och genrens kontext, den historiska och kulturella kontexten eller den samhälleliga och politiska kontexten
- granskning av texter ur olika synvinklar, till exempel utgående från olika människosyner, identiteter, världsbilder, värdegrunder och idévärldar
- analys och tolkning av litteratur med hjälp av närläsningssmodellen.

Bedömning:

Du får kontinuerlig respons som hjälper dig utvecklas som individ, talare och skribent. Olika skriftliga och muntliga inlämningsuppgifter bedöms också.

Förkunskaper: MO6MO7

Valfria nationella studier

MO9 Muntlig kommunikation 2sp (åk 2/åk 3)

Det här studieavsnittet ger dig färdigheter för muntliga framföranden. Du lär dig också hur du kan jobba med scenskräck och finna lugn i olika talsituationer.

Centralt innehåll:

- kommunikationsfärdigheter som krävs i samband med studier och arbetsliv, till exempel sådana som relaterar till möten, förhandlingar och arbetsintervjuer
- framförandet av en egen idé eller synpunkt på ett övertygande sätt, argumentationsteknik och retoriska medel
- analys av olika kommunikationssituationer och -relationer samt av faktorer som påverkar dem, konflikter och problemlösning i grupp
- dialogisk och konstruktiv kommunikation, etiska spelregler för kommunikation
- eventuellt deltagande i slutprovet för muntlig kommunikation
- språklyftsmodellerna, i synnerhet dispositionsmodellen, som stöd vid planering av muntliga framföranden.

Bedömning:

Du får kontinuerlig respons som hjälper dig utvecklas som individ och talare. Olika muntliga uppgifter bedöms. Sifferbedömning på skalan 4–10.

Förkunskaper: Studieavsnittet är öppet för alla.

MO10 Fördjupad skrivkompetens 2sp (åk 3)

I det här studieavsnittet får du fördjupa och utveckla din förmåga att uttrycka dig i skrift.

Centralt innehåll:

- att planera och producera ställningstagande och reflekterande texter
- förmågan att hantera material, utvärdering av källor, källkritik, upphovsrätt
- medvetandegöra olika faser i skrivprocessen och fokusera tidsanvändningen
- avgränsning av tema, val av perspektiv och material samt olika sätt att använda material
- redigering och finslipning av text, skribentens egen röst, text- och språkvård
- språklyftsmodellerna som en del av skrivprocessen.

Bedömning:

Du får kontinuerlig respons som hjälper dig utvecklas som skribent. Olika skriftliga inlämningsuppgifter bedöms. Sifferbedömning på skalan 4–10.

Förkunskaper: MO8

MO11 Fördjupad läskompetens 2sp (åk 2)

I det här studieavsnittet får du fördjupa och utveckla din förmåga att analysera texter.

Centralt innehåll:

- analys och tolkning av olika slag av fakta- och medietexter och fiktiva texter med hjälp av relevanta begrepp
- olika sätt att tolka texter
- relationen mellan en text och dess situationsbundna och kulturella kontext
- olika sätt att skapa mening i texter, till exempel genom olika uttryckssätt och -former samt struktur
- Språklyftsmodellerna som stöd för texttolkning

Bedömning:

Du får kontinuerlig respons som hjälper dig utvecklas som skribent. Olika skriftliga inlämningsuppgifter bedöms. Sifferbedömning på skalan 4–10.

Förkunskaper: MO5

Skolvisa valfria studier

MO12 Grundläggande skrivkompetens 2sp (åk 1)

Studieavsnittet hjälper dig överbrygga klyftan mellan grundskolan och gymnasiet. Avsnittet är perfekt för dig som tycker att de skriftliga uppgifterna i avsnittet "Introduktion till gymnasiestudier" kändes för krävande. Studieavsnittet kan inte väljas av den studeranden.

Centralt innehåll:

- Skrivfärdigheter

- Att skriva sammanhållet
- Gestaltning
- Avgränsning
- Referatteknik
- Egen röst
- Analytiskt skrivande
- Läsning
- Närläsning
- Textanalys

Bedömning: Avlagd/Underkänd

MO13 Hemliga läsares klubb 2sp (åk 1/åk 2)

På Hemliga läsares klubb erbjuds du som studerande möjlighet att fördjupa dig i såväl aktuell som klassisk litteratur under ledning av spännande hemliga läsare. Utöver läsning omfattar studieavsnittet författar-och teaterbesök och möten med intressanta personer. Avslutningen är en oförlömlig kulturell upplevelse.

Bedömning: Avlagd/Underkänd

Övrigt: Studieavsnittet erbjuds inte läsåret 2026–27

MO14 Studerandekårens årsbok 2sp (åk 2/åk 3)

Deltagarna planerar, skriver, fotograferar och redigerar elevkårens årsbok. Årsboken är en publikation som dokumenterar det som händer i skolan under läsåret.

Bedömning: Avlagd/Underkänd

Övrigt: Träffarna är inte schemalagda och som handledare fungerar två lärare.

MO15 Kreativt skrivande 2sp (åk 2/åk 3)

Bär du på en berättelse? Digger du dikter och dramatik? I det här studieavsnittet får du prova på att skriva i olika skönlitterära genrer och dessutom skapa ett helt eget skönlitterärt verk, till exempel en novell, en diktsamling eller ett kort skådespel.

Övrigt: Erbjuds läsåret 2026–27

SH 6 Skrivakuten 1sp

Avsnittet ger den studerande möjlighet att utveckla sin skriftliga färdighet och rekommenderas som stöd för de studerande som presterat försvarliga eller sämre betyg i läs-och skrivkompetens. Deltagarna får individuell handledning under träffarna.

Bedömning: avlagd/underkänd

Avlagt studieavsnitt (A) förutsätter aktivt deltagande och att alla delprestationer är avklarade.

Studieavsnittet utgör hälften av helheten individuell plan och är således värd 1 sp.

FINSKA

Obligatoriska studier

A-finska

FINA1FINA2 Studiefärdigheter och språklig identitet, miljö och kommunikation 1sp+3sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Finskan som ett språk. Hur skiljer sig finskan från andra språk. Hur man använder språket i olika situationer. Verb och nomen.

Bedömning: Bl.a. självutvärdering och kamratrespons. Sifferbedömning.

FINA3 Hållbar framtid och vetenskap 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Läsförståelser med vetenskapligt innehåll, föredrag om fack- och vetenskapsområden som intresserar respektive studerande, skrivuppgifter om t.ex. hur framtiden ser ut, tekniska uppfinningar, läsning av olika vetenskapliga texter som refereras i grupper eller par.

Grammatik: infinitiverna, participerna och participkonstruktion

Bedömning: Bl.a. självutvärdering och kamratrespons. Sifferbedömning.

Förkunskaper: FINA1FINA2

FINA4 Medier och samhälle 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- mediekritik, källkritik, censur, yttrandefrihet, informationshantering, upphovsrätt och plagiat
- mänskliga rättigheter, jämlikhet
- aktivt medborgarskap som individ och i grupp
- olika uttryckssätt och -former i medier i sakfrågor och om aktuella händelser

Lokal precisering:

- samhällslära ur finskt samhällsperspektiv (t.ex. riksdagens funktion)
- följa med och diskutera aktuella nyheter
- skriva insändare och andra medietexter
- grammatik: temporal- och final- och agentkonstruktion

Bedömning:

I avsnittet sifferbedöms uppsats (insändare), hörförståelse, textförståelse och slutprov. Också andra medietexter/produktioner kan bedömas.

Förkunskaper: FINA1FINA2, FINA3

FINA5 Utbildning och arbetsliv 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

Utbildning och arbetsliv

- utbildning, yrken, näringsliv ur den studerandes och samhällets synvinkel
- komplettering av språkprofilen för framtida behov
- teamarbete, företagsamhet och innovation
- kommunikationssituationer och olika typer av texter som anknyter till studier, arbete och vuxenlivet

Lokal precisering:

- meritförteckning, arbetsansökan och arbetsintervju (teamarbete - "företag" som intervjuar, självvärdering utgående från videofilmad intervju)
- utbildnings- och yrkespresentation (bygger på intervju med yrkesutövare)
- grammatik: objekt, adverbial och skiljetecken

Bedömning:

I avsnittet sifferbedöms uppsats, hörförståelse, textförståelse, föredrag och slutprov. Meritförteckning och arbetsansökan bedöms med godkänd/underkänd. Eventuellt kan självvärderingen av arbetsintervjun beaktas i bedömningen av studieavsnittet.

Förkunskaper: FINA1FINA2, FINA3

FINA6 Språk och kultur 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- språkets, kulturens och litteraturens betydelse då man bygger upp sin identitet
- nyanser, stilfrågor, språket som estetiskt uttrycksmedel
- ordkonst
- centrala drag och teman i den finska skönlitteraturen

Lokal precisering:

- föredrag om kulturella ämnen
- eventuella musei- och teaterbesök kan ingå i studieavsnittet

Bedömning:

I studieavsnittet sifferbedöms uppsats, hörförståelse, textförståelse, föredrag och slutprov. Eventuellt kan självvärderingen av föredraget ingå.

Förkunskaper: FINA1FINA2, FINA3

Modersmålsinriktad finska

FIM1FIM2 Studiefärdigheter och språklig identitet, miljö och kommunikation 1sp+3sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Studiefärdigheter och språklig identitet

- utarbeta en personlig språkprofil
- ställa upp tydliga och realistiska mål för studierna i finska
- det vidgade textbegreppet och textgenrer som är centrala för studierna i finska samt strategier för att analysera, tolka och producera olika typer av texter
- talspråk, skriftspråk, dialekter och slang
- tvåspråkighet och flerspråkighet som resurs

Miljö och kommunikation

- muntliga och skriftliga kommunikationsstrategier
- konstruktion av texthelheter: målsättning, kontext, innehåll, struktur och synvinkel; skrivprocessen
- kommunikationens inverkan på välbefinnandet och självkänslan
- etiska spelregler för kommunikation
- självvärdering och kamratrespons

Lokalt tillägg till centrala innehållen

- I grammatiken betonas först verbläran - speciellt skillnaden mellan talat och skrivet språk
- Senare bygger grammatiken på att utveckla ett idiomatiskt rikt språk då kausböjningen behandlas

Bedömning:

Bedömningen bygger på läs- och hörförståelse samt uppgifter i muntlig och skriftlig kommunikation.

FIM3 Hållbar framtid och vetenskap 2sp (åk 1)

Centralt innehåll: Hållbar framtid och vetenskap

- fack- och vetenskapsområden som intresserar den studerande
- innovationer som stödjer hållbar utveckling individuellt och globalt
- argumentationsteknik
- muntlig och skriftlig produktion med vetenskapliga texter som grund
- populärvetenskapliga texter, särdrag i vetenskapliga texter

Lokalt tillägg till centrala innehållen

- läs- och hörförståelser med vetenskapligt innehåll
- föredrag om fack- och vetenskapsområden som intresserar respektive studerande
- skrivuppgifter om t.ex. hur framtiden ser ut
- läsning av olika vetenskapliga texter som refereras i grupper eller par
- eventuellt vetenskaplig presentation med vidgat textbegrepp (statistik, multimedial presentationsform, skriftliga rapporter)
- grammatik: infinitiver och participer samt introduktion av satsmotsvarigheter som bygger på dessa

Bedömning:

I studieavsnittet sifferbedöms läs- och hörförståelse, fackuppsats, presentation och slutprov baserat på ordkunskap och grammatikaliska konstruktioner.

FIM4 Medier och samhället 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- yttrandefrihet, censur, källkritik, informationshantering, mediekritik, upphovsrätt och plagiat
- aktivt medborgarskap som individ och grupp • mänskliga rättigheter
- språkliga strategier för att påverka och ta ställning
- ställningstagande och argumenterande texter

Lokal precisering

- grammatik: repetition, fördjupning och insiktsfull användning av satsmotsvarigheterna
- att bli medveten om det omgivande samhället och dess funktioner på kommunal och riksnivå
- diskutera och bevaka nyheter och föra dagbok över bevakningen samt sammanfatta en rapport över uppföljningen
- att lära sig skillnader mellan olika mediala texter och kunna skriva genretypiska texter

Övrigt: Besök till kommunala eller nationella samhällsinstitutioner eller motbesök av personer som jobbar inom politik eller administration kan ordnas i mån av möjlighet

Bedömning:

I studieavsnittet sifferbedöms förmågan att författa olika medietexter, förmågan att följa med en debatt och urskilja åsikter (hörförståelse) samt slutprov baserat på både samhällskunskap, ordförråd och fördjupade satsmotsvarigheter.

Förkunskaper: FIM1FIMA2 och FIM3

FIM5 Utbildning och arbetsliv 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- utbildning, yrken och näringsliv ur den studerandes och samhällets synvinkel
- komplettering av språkprofilen med tanke på framtida behov
- kommunikationssituationer och olika typer av texter som anknyter till studier, arbete och vuxenliv
- teamarbete, företagsamhet, innovationer

Lokal precisering

- meritförteckning, arbetsansökan och arbetsintervju
- utbildnings- och yrkespresentation
- insikt i lokalt företagande och företagsamhet
- grammatik: fördjupade objektsfall, repetition av adverbial och förstärkande av användningen av skiljetecken

Bedömning:

I studieavsnittet sifferbedöms läs- och hörförståelse, studie- och yrkespresentation samt slutprov som testar ordkunskap, fraseologi samt kunskap och färdigheter som behövs i studie-, arbets- och näringsliv.

Studerande får mångsidig respons på sina yrkeslivsrelaterade texter i det utvidgade textbegreppet: meritförteckning, arbetsansökan, arbetsintervju och presentationer.

Förkunskaper: FIM1FIMA2 och FIM3

FIM6 Språk och kultur 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- språkets, litteraturens och kulturens betydelse då man bygger upp sin identitet
- nyanser, stilfrågor, språket som estetiskt uttrycksmedel
- ordkonst
- centrala drag och teman i den finska skönlitteraturen

Lokal precisering:

- läsning av skönlitterära utdrag för att skapa en mångsidig uppfattning av språkets uttrycksförmåga
- textskapande - från en genre till annan
- uttrycksfull skönlitterär komposition

Bedömning:

I studieavsnittet sifferbedöms läs- och hörförståelse utgående från skönlitterärt och kulturförknippat material, egna skönlitterära alster och slut- eller delprov i vilket studerande kan

visa upp kunnande inom språk och kultur. Också eventuella föredrag om kulturella ämnen kan ingå i bedömningen.

Övrigt: Besök till teatrar, konstutställningar och muséer kan ingå

Förkunskaper: FIM1FIMA2 och FIM3

Nationella valfria studier

A-finska

FINA7 Skriftlig kommunikation 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Under studieavsnittet tränar studerande ett varierande sortiment av textgenrer.

- skrivprocessen; bearbeta och sammanställa texter, kollaborativt och delat skrivande samt delade texter
- skriva texter med annat material som grund
- språkriktighet
- analysera och producera medietexter
- teman som behandlats under lärokursens obligatoriska studier och komplettering av dem utifrån studerandes behov

Bedömning: Sifferbedömning på basen av skrivna texter

Förkunskaper: FINA1FINA2 och FINA3

FINA8 Kommunicera och påverka muntligt 2sp (åk 3)

Centralt innehåll:

- talets olika särdrag, språkliga mönster och egenskaper
- förfaringssätt vid förhandlingar, möten, debatter, diskussioner och olika typer av framträdanden
- dialogisk kommunikation

Bedömning:

Studieavsnittet bedöms utgående från olika muntliga uppgifter (50 %) och det nationella provet i muntlig språkfärdighet (50 %).

Förkunskaper: FINA1FINA2 och FINA3

Modersmålsinriktad finska

FIM7 Skriftlig kommunikation 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Under studieavsnittet tränar studerande ett varierande sortiment av textgenrer.

- skrivprocessen; bearbeta och sammanställa texter, kollaborativt och delat skrivande samt delade texter
- skriva texter med annat material som grund
- språkriktighet
- analysera och producera medietexter
- teman som behandlats under lärokursens obligatoriska studier och komplettering av dem utifrån studerandes behov

Bedömning: Sifferbedömning på basen av skrivna texter

FIM8 Kommunicera och påverka muntligt 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

- talets olika särdrag, språkliga mönster och egenskaper
- förfaringssätt vid förhandlingar, möten, debatter, diskussioner och olika typer av framträdanden
- dialogisk kommunikation

Bedömning:

Studieavsnittet bedöms utgående från olika muntliga uppgifter (50 %) och det nationella provet i muntlig språkfärdighet (50 %).

Skolvisa valfria studier

A-finska

FINA9 Viimeinen voitelu 2sp (åk 3)

FINA9 är avsedd för studerande som ska skriva studentprovet i finska.

Centralt innehåll:

Under studieavsnittet tränas olika slag av provuppgifter som kan ingå i studentexamensprovet i finska. Grammatik som är väsentlig för studerande i finska repeteras. Speciellt ingår olika skrivövningar.

Bedömning: Avlagd/underkänd

Modersmålsinriktad finska

FIM9 Viimeinen voitelu 2sp (åk 3)

FIM9 är avsedd för studerande som ska skriva studentprovet i finska.

Centralt innehåll:

Under studieavsnittet tränas olika slag av provuppgifter som kan ingå i studentexamensprovet i finska. Grammatik som är väsentlig för studerande i modersmålsinriktad finska repeteras. Speciellt ingår olika skrivövningar.

Bedömning: Sifferbedömning av ett antal studentprov

ENGELSKA

Obligatoriska studier

ENA1ENA2 Språklig identitet och globalt språk 1sp+3sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Studiefärdigheter och språklig identitet

- utarbeta en personlig språkprofil
- ställa upp mål för språkstudierna
- flerspråkighet som resurs
- bekanta sig med olika textgenrer och -stilar
- bekanta sig med varandra, utbyta vardagskunskap och stärka kommunikationsfärdigheterna genom diskussion

Engelskan som globalt språk

- engelska som modersmål, andraspråk, officiellt språk och globalt språk
- internationella sammanhang i vardagen och i närmiljön, mobilitet
- internationella relationer
- konstruktiv kommunikation, betydelseförhandlingar och verbalisering som medel för att stärka välbefinnande och självkänsla
- talares olika bakgrund och hur status påverkar
- ljudbildning och talproduktion; olika varianter av engelska och jämförelse med andra språk
- kommunikationsstil i olika medier
- grammatik ingår

Bedömning:

I studieavsnittet sifferbedöms: uppsats, hörförståelse, textförståelse, verbförhör och slutprov.

ENA3 Engelska språket och kultur 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Engelska språket och kulturen som kreativt uttryckssätt

- kreativ verksamhet
- kulturens och konstens betydelse för individen och samhället
- olika sätt att uttrycka sig själv som en del av identitetskapandet
- grammatik ingår

Bedömning:

I studieavsnittet sifferbedöms: uppsats, hörförståelse, textförståelse och slutprov. Eventuella andra texter/produktioner kan även ingå.

Förkunskaper: ENA1, ENA2

ENA4 Engelska media och samhället 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

Engelskan som ett verktyg för att påverka

- bekanta sig med aktuella ämnen i medierna och bakgrunden till dem
- utveckla sina färdigheter att uttrycka och analysera åsikter samt argumentera utifrån fakta
- använda olika informationskällor, lärmiljöer eller sätt att producera texter.
- påverka i civilsamhället, människorättsfrågor, jämlikhet, yttrandefrihet och mediernas roll när det gäller att forma attityder.
- grammatik ingår

Bedömning:

Sifferbedömning av: uppsats, hörförståelse, textförståelse och slutprov. Eventuella andra texter/produktioner kan även ingå.

Förkunskaper: ENA3

ENA5 Hållbar framtid och vetenskap 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- kunskaps- och vetenskapsområden som är av intresse för de studerande
- olika framtidsvisioner
- innovationer som skapar en hållbar framtid; möjligheter att lösa komplexa problem
- populärvetenskapliga texter, källkritik
- engelskan som vetenskapligt språk, särdrag hos vetenskapliga texter
- grammatik ingår

Bedömning:

Sifferbedömning av: uppsats, hörförståelse, textförståelse och slutprov. Eventuella andra texter/produktioner kan även ingå.

Förkunskaper: ENA4

ENA6 Engelska studier och framtid 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- planering av fortsatta studier och karriär
- komplettering av den studerandes språkprofil för framtida behov
- nationella eller internationella organisationer eller företag som arbetsgivare
- hur den unga vuxna på väg in i arbetslivet hanterar vardagen och ekonomin
- grammatik ingår

Bedömning:

Sifferbedömning av: uppsats, hörförståelse, textförståelse och slutprov. Eventuella andra texter/produktioner kan även ingå.

Förkunskaper: ENA5

Nationella valfria studier

ENA7 Miljö och hållbar livsstil 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- globala miljöfrågor, till exempel klimatförändringen
- hållbar livsstil i den studerandes eget liv
- exempel på internationella avtal eller avtalsförhandlingar
- grammatik ingår

Bedömning:

Sifferbedömning av: uppsats, hörförståelse, textförståelse och slutprov. Eventuella andra texter/produktioner kan även ingå.

Förkunskaper: ENA6

ENA8 Muntlig kommunikation 2sp (åk 3)

Centralt innehåll:

- talets olika särdrag
- hur olika bakgrund och olika modersmål hos dem som använder engelska påverkar talsituationen
- dialoger
- teman som behandlats under lärokursens obligatoriska studier och komplettering av dem utifrån den studerandes behov

Bedömning:

Kontinuerlig bedömning av muntlig produktion under avsnittets gång, samt deltagande i nationellt slutprov.

Förkunskaper: Studieavsnitt 1–6 önskvärda

Skolvisa valfria studier

ENA 9 Repetition inför studentskrivningen 2sp (åk 3)

ENA9 är avsedd för studerande som ska skriva studentprovet i engelska.

Centralt innehåll:

- Vi förbereder studerande inför studentexamen i engelska, vi förstärker tidigare kunskap och repeterar centrala strukturer.
- Under studieavsnittets gång tränas olika slag av provuppgifter som kan ingå i studentexamen. Olika slag av texter och grammatikövningar ingår.

Bedömning: Avlagd/underkänd

Förkunskaper: Grundstudierna i engelska

TYSKA

TYB3: Studieavsnitt för dem som börjar läsa tyska i gymnasiet.

STUDIEAVSNITT I ÅRSKURS 1

TYB3 01 Jag och det nya språket 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Under studieavsnittet får den studerande en bild av målspråkets ställning i världen och i förhållande till de språk hen behärskar eller har studerat tidigare. Huvudvikten ligger vid uttal och intonation samt att klara sig i enkla samtalssituationer. Vi lär oss bl.a. presentera oss, hälsa och säga adjö, du och Ni-tilltal.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: -

TYB3 02 Min växande världsbild 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

- Vi repeterar sådant vi redan lärt oss och utvidgar ordförrådet som lämpar sig för olika språksituationer.
- Vi lär oss fler verb samt nya strukturer.
- Studierna behandlar den närmsta kretsen och vardagen samt uträttande av olika vardagliga ärenden
- Vi lär oss väder, kläder, mat och dryck och stämman träff.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskap: TYB3 01

TYB3 09 Skolans fördjupade studieavsnitt 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Vi repeterar de grundläggande strukturerna och fördjupar oss i språket. Ordförrådet utvidgas. Bostad och fritidssysselsättningar står i centrum. Vi lär oss köpa tågbiljett och avläsa tidtabeller.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskap: TYB3.02

STUDIEAVSNITT I ÅRSKURS 2

TYB3 03 Vår gemensamma vardag 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

Vi behandlar situationer som anknyter till de ungas dagliga liv, mänskliga relationer och nätverk, intressen, fritid och hobbyer. Under studieavsnittet lär man sig att beskriva sig själv och andra, tala om dagliga rutiner, fritidsaktiviteter mm. Hörförståelse övas med korta övningar till de flesta avsnitten.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskap: TYB3.09

TYB3 04 Min mångkulturella omgivning 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- målspråkets geografiska spridning, olika varianter av målspråket
- Finland på målspråket utifrån studieperspektiv
- vanor i vardagen och traditioner samt kulturella skillnader
- Teman är interkulturell kommunikation och kulturmöten i Finland och utomlands. Teman är t.ex. fest och mat. Skriftlig kommunikation övas i någon mån.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskap: TYB3.03

TYB3 05 Hälsa och välbefinnande 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

Den studerande bekantar sig med olika texter om välbefinnande, mänskliga relationer och livsskeden samt övar sig att diskutera frågor i anknytning till dem. Den studerande reflekterar också över vilka förändringar teknologin och digitaliseringen har inneburit för kommunikation och välbefinnande. I studieavsnittet behandlas t.ex. familj, hushållssysslor, hälsa och kroppen.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskap: TYB3.04

STUDIEAVSNITT I ÅRSKURS 3

TYB3 06 Kultur 2sp (åk 3)

Centralt innehåll:

- lära känna aktuella och ur de ungas synvinkel intressanta kulturella fenomen och medier inom målspråkets språkområde eller -områden.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskap: TYB3.05

TYB3 07 Framtid och studier 2sp (åk 3)

Centralt innehåll:

- Gymnasiestudier, eventuella fortsatta studier, arbetsliv
- Framtidsplaner
- Fästs vikt vid att vidare öva på olika typer av hörövningar, textförståelse, strukturer och skriftlig produktion.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskap: TYB3.06

TYB3 08 Medier och aktuella samhällsfenomen 2sp (åk 3)

-erbjuds inte just nu i vår skola

TYB2: Studieavsnitt för dem som läst tyska i årskurs 8–9.

STUDIEAVSNITT I ÅRSKURS 1

TYB2 01 Vår gemensamma vardag 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Vi behandlar situationer som anknyter till de ungas dagliga liv, mänskliga relationer och nätverk, intressen, fritid och hobbyer. Under studieavsnittet lär man sig att beskriva sig själv och andra, tala om dagliga rutiner, fritidsaktiviteter mm. Hörförståelse övas med korta övningar till de flesta avsnitten.

Bedömning: Sifferbedömning

TYB2 02 Min mångkulturella omgivning 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

- målspråkets geografiska spridning, olika varianter av målspråket
- Finland på målspråket utifrån studieperspektiv
- vanor i vardagen och traditioner samt kulturella skillnader
- teman är interkulturell kommunikation och kulturmöten i Finland och utomlands. Teman är t.ex. fest och mat. Skriftlig kommunikation övas i någon mån.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskap: TYB2.01

TYB2 03 Hälsa och välbefinnande 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Den studerande bekantar sig med olika texter om välbefinnande, mänskliga relationer och livsskeden samt övar sig att diskutera frågor i anknytning till dem. Den studerande reflekterar också över vilka förändringar teknologin och digitaliseringen har inneburit för kommunikation och välbefinnande. I studieavsnittet behandlas t.ex. familj, hushållssysslor, hälsa och kroppen.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskap: TYB2.02

STUDIEAVSNITT I ÅRSKURS 2

TYB2 04 Kultur 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- lära känna aktuella och ur de ungas synvinkel intressanta kulturella fenomen och medier inom målspråkets språkområde eller -områden.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskap: TYB2.03

TYB2 05 Framtid och studier 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- gymnasiestudier, eventuella fortsatta studier, arbetsliv
- framtidsplaner
- fästs vikt vid att vidare öva på olika typer av hörövningar, textförståelse, strukturer och skriftlig produktion

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskap: TYB2.04

TY2 06 Medier och aktuella samhällsfenomen 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- aktuella ämnen i olika medier på målspråket
- källkritik
- tema: politik, samhälle, nyheter på nätet, bloggar
- fördjupning av grammatik
- under studieavsnittet fortsätter man att öva sig i interaktion och repeterar språkkunskapen utgående från de studerandes behov

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskap: TYB2.05

STUDIEAVSNITT I ÅRSKURS 3

TYB2 07 Hållbar livsstil 2sp (åk 3)

Centralt innehåll:

- Vi riktar blicken mot studentexamensprovet med mångsidiga övningar för att studerande ska känna sig säkra inför slutprovet.
- Temat berör hållbar utveckling, migration, framtidsvisioner, naturen, olika boendemiljöer, konsumtionsvanor och internationellt samarbete.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskap: TYB2.06

TYB2 8 Internationell kompetens 2sp

- Erbjuds inte som studieavsnitt i skolan

FRANSKA

Studieavsnitt för dem som börjar läsa franska i gymnasiet.

STUDIEAVSNITT I ÅRSKURS 1

FRB3 01 Jag och det nya språket 2sp (åk 1)

Centralt innehåll

Under studieavsnittet får den studerande en bild av målspråkets ställning i världen och i förhållande till de språk hen behärskar eller har studerat tidigare. Huvudvikten ligger vid uttal och intonation samt att klara sig i enkla samtalssituationer. Vi lär oss bl.a. presentera oss, hälsa och säga adjö, du och Ni-tilltal.

Grammatik: personliga pronomen, obestämd och bestämd artikel i singular och plural, räkneord, böjning av några vanliga verb, regelbundna er-verb, possessiva pronomen, genitiv, adjektivens böjning och placering

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: -

FRB3 02 Min växande världsbild 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Vi repeterar sådant vi redan lärt oss och utvidgar ordförrådet som lämpar sig för olika språksituationer. Vi lär oss fler verb samt nya strukturer.

Studierna behandlar den närmsta kretsen och vardagen samt uträttande av olika vardagliga ärenden. Vi lär oss väder, kläder, mat och dryck och stämma träff.

Grammatik: flera oregelbundna verb, regelbundna re-verb, frågebildning, partitiv artikel, betonade personliga pronomen

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: FRB3 01

FRB3 09 Skolans fördjupade studieavsnitt 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Vi repeterar de grundläggande strukturerna och fördjupar oss i språket. Ordförrådet utvidgas. Bostad och fritidssysselsättningar står i centrum. Vi lär oss köpa tågbiljett och avläsa tidtabeller.

Grammatik: prepositioner vid länder och städer, frågeord, en/y, regelbundna ir-verb, nekningssord, räkneord och ordningstal

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: FRB3 02

STUDIEAVSNITT I ÅRSKURS 2

FRB3 03 Vår gemensamma vardag 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

Vi behandlar situationer som anknyter till de ungas dagliga liv, mänskliga relationer och nätverk, intressen, fritid och hobbyer. Under studieavsnittet lär man sig att beskriva sig själv och andra, tala om dagliga rutiner, fritidsaktiviteter mm. Hörförståelse övas med korta övningar till de flesta avsnitten.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: FRB3 9

FRB3 04 Min mångkulturella omgivning 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- målspråkets geografiska spridning, olika varianter av målspråket
- Finland på målspråket utifrån studieperspektiv
- vanor i vardagen och traditioner samt kulturella skillnader
- teman är interkulturell kommunikation och kulturmöten i Finland och utomlands. Teman är t.ex. fest och mat. Skriftlig kommunikation övas i någon mån.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: FRB3 3

FRB3 05 Hälsa och välbefinnande 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

Den studerande bekantar sig med olika texter om välbefinnande, mänskliga relationer och livsskeden samt övar sig att diskutera frågor i anknytning till dem. Den studerande reflekterar också över vilka förändringar teknologin och digitaliseringen har inneburit för kommunikation och välbefinnande. I studieavsnittet behandlas t.ex. familj, hushållssysslor, hälsa och kroppen.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: FRB3 4

STUDIEAVSNITT I ÅRSKURS 3

FRB3 06 Kultur 2sp (åk 3)

Centralt innehåll:

Vi lär känna aktuella och ur studerandenas synvinkel intressanta kulturella fenomen och medier i den fransktalande världen. Vi behandlar delar av kulturen t.ex. film, konst, musik och litteratur.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: FRB3 5

FRB3 07 Framtid och studier 2sp (åk 3)

Centralt innehåll:

Studieavsnittets tema är skola, fortsatta studier och arbetsliv samt framtidsplaner. Den skriftliga uttrycksförmågan övas med kortare skrivuppgifter. Den muntliga förmågan övas genom varierande kommunikativa uppgifter som berör nämnda teman.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: FRB3 6

FRB2: Studieavsnitt för dem som läst franska i årskurs 8–9.

STUDIEAVSNITT I ÅRSKURS 1

FRB2 01 Vår gemensamma vardag 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Vi behandlar situationer som anknyter till de ungas dagliga liv, mänskliga relationer och nätverk, intressen, fritid och hobbyer. Under studieavsnittet lär man sig att beskriva sig själv och andra, tala om dagliga rutiner, fritidsaktiviteter mm. Hörförståelse övas med korta övningar till de flesta avsnitten.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: Studier i franska på årskurs 8 och 9

FRB2 02 Min mångkulturella omgivning 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

- målspråkets geografiska spridning, olika varianter av målspråket
- Finland på målspråket utifrån studieperspektiv
- vanor i vardagen och traditioner samt kulturella skillnader
- teman är interkulturell kommunikation och kulturmöten i Finland och utomlands. Teman är t.ex. fest och mat. Skriftlig kommunikation övas i någon mån.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: FRB2 1

FRB2 03 Hälsa och välbefinnande 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Den studerande bekantar sig med olika texter om välbefinnande, mänskliga relationer och livsskeden samt övar sig att diskutera frågor i anknytning till dem. Den studerande reflekterar också över vilka förändringar teknologin och digitaliseringen har inneburit för kommunikation och välbefinnande. I studieavsnittet behandlas t.ex. familj, hushållssysslor, hälsa och kroppen.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: FRB2 2

STUDIEAVSNITT I ÅRSKURS 2

FRB2 04 Kultur 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

Vi lär känna aktuella och ur studerandenas synvinkel intressanta kulturella fenomen och medier i den fransktalande världen. Vi behandlar delar av kulturen t.ex. film, konst, musik och litteratur.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: FRB2 3

FRB2 05 Framtid och studier 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

Studieavsnittets tema är skola, fortsatta studier och arbetsliv samt framtidsplaner. Den skriftliga uttrycksförmågan övas med kortare skrivuppgifter. Den muntliga förmågan övas genom varierande kommunikativa uppgifter som berör nämnda teman.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: FRB2 4

FRB2 06 Medier och aktuella samhällsfenomen 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

Studieavsnittets tema är politik, samhälle, nyheter på nätet, bloggar. Fördjupning och repetition av ordförråd och grammatik. Läs- och hörförståelseövningar ingår.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: FRB2 5

STUDIEAVSNITT I ÅRSKURS 3

FRB2 07 Hållbar livsstil 2sp (Åk3)

Centralt innehåll:

Temat berör hållbar utveckling, migration, framtidsvisioner, naturen, olika boendemiljöer, konsumtionsvanor och internationellt samarbete. Mångsidiga övningar inför studentprovet.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: FRB2 6

FRB2 08 INTERNATIONELL KOMPETENS 2sp
- erbjuds inte som studieavsnitt i skolan

RYSKA

Nationella valfria studier

RYP3 01 Jag och det nya språket 2sp (åk 1/åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

det kyrilliska alfabetet, räkneorden, veckodagarna, månaderna och artighetsfraser

Grammatik: personliga pronomen, räkneord, genus, possessiva pronomen, prepositionalis, pluralis, veckodagarna och futurum

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: -

Övrigt: *Studieavsnittet erbjuds inte läsåret 2026–27*

RYP3 02 Min växande världsbild 2sp (åk 1/åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

personuppgifter, vänner och familj, resor, att fråga efter vägen och matkultur

Grammatik: dativ, presens, rörelseverb, ackusativ, genitiv, adjektivböjning, instrumentalis, preteritum och dativ

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: -

Övrigt: *Studieavsnittet erbjuds inte läsåret 2026–27*

RYP3 03 Viktiga frågor i livet 2sp (åk 1/åk 2)

Centralt innehåll:

klockan, hobbyer, musik, sport, hem, skola, vardag, kläder, färger

Grammatik: reflexiva verb, -ova- / -eva-verb, prepositionalis, instrumentalis och ackusativ, genitiv, adjektivens och adverbens komparation

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: RYP3.01 och RYP3.2

Övrigt: *Studieavsnittet erbjuds inte läsåret 2026–27*

MATEMATIK

Obligatoriska studier

De obligatoriska studieavsnitten läses i ordningsföljd

Gemensamt studieavsnitt för lång och kort matematik:

MAG1 Tal och ekvationer 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

- talmängderna och de grundläggande räkneoperationerna
- motsatt tal och inverterat tal samt absolutbelopp
- procenträkning
- räkneregler för potenser (exponenten heltal)
- direkt och omvänd proportionalitet
- funktion, ritning och tolkning av grafer
- lösning av förstgradsekvationer
- ekvationspar
- kvadratrot och kubikrot
- potensfunktioner och potensekvationer (gradtalen 2 och 3)

Bedömning:

- Bedömningen är mångsidig och baserar sig på summativa prov av större helheter, kortare förhör som fungerar både summativt och formativt samt eventuella inlämningsuppgifter. Sifferbedöms.

LÅNG LÄROKURS I MATEMATIK

MAA2 Funktioner och ekvationer 1 3sp (åk 1)

Centralt innehåll:

- polynomfunktioner, polynomekvationer och polynomolikheter
- produkten av polynom och binomformlerna, faktorisering av polynom
- potensfunktioner och potensekvationer, rotfunktioner och rotekvationer andragradsekvationer, rationella funktioner och ekvationer

Bedömning:

- De mångsidiga kompetenserna ingår som en del av prov, förhör och inlämningsuppgifter, vilka bedöms både summativt och formativt. Studieavsnittet sifferbedöms.

Förkunskaper: MAG1

MAA3 Geometri 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

- likformighet, sinus- och cosinussatsen
- beräkning av längder, vinklar och areor för månghörningar
- geometrin för cirkeln och dess delar samt för räta linjer i anknytning till cirkeln
- beräkningar av längder, areor och volymer i anknytning till raka cylindrar, koner och klot

Bedömning:

- De mångsidiga kompetenserna ingår som en del av prov, förhör och inlämningsuppgifter, vilka bedöms både summativt och formativt. Studieavsnittet sifferbedöms.

Förkunskaper: MAG1 MAA2

MAA4 Geometri och vektorer 3sp (åk 1)

Centralt innehåll:

- ekvationerna för en kurva, rät linje, cirkel och parabel
- ekvationssystem, parallella och ortogonala linjer
- absolutbeloppsekvation, avståndet från en punkt till en linje
- grundläggande egenskaper hos vektorer
- addition och subtraktion av vektorer i planet samt multiplikation av en vektor med ett tal i planet
- skalär produkt och vinkeln mellan två vektorer i planet

Bedömning:

- De mångsidiga kompetenserna ingår som en del av prov, förhör och inlämningsuppgifter, vilka bedöms både summativt och formativt. Studieavsnittet sifferbedöms.

Förkunskaper: MAG1, MAA2 och MAA3

MAA5 Funktioner och ekvationer 2 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- riktad vinkel och radianer
- enhetscirkeln
- sinus- och cosinusfunktionen med symmetri- och perioditetsgenskaper
- lösning av sinus- och cosinusekvationer
- potenser med bråkexponent och deras samband med rötter
- exponentialfunktioner och exponentialekvationer
- logaritm och räkneregler för logaritmer
- logaritmfunktioner och logaritmekvationer

Bedömning:

- De mångsidiga kompetenserna ingår som en del av prov, förhör och inlämningsuppgifter, vilka bedöms både summativt och formativt. Studieavsnittet sifferbedöms.
- **Förkunskaper:** MAA2 MAA3 MAA4

MAA6 Derivata 3sp (åk 2)

Centralt innehåll:

MAA6 3sp

- en funktions gränsvärde, kontinuitet och derivata
- derivering av polynomfunktioner, rationella funktioner och rotfunktioner
- derivering av sinus- och cosinusfunktioner samt av exponential- och logaritmfunktioner
- derivator av produkter och kvoter av funktioner
- sammansatta funktioner och deras derivator
- undersökning av förloppet hos en funktion och bestämning av extremvärden

Bedömning:

- De mångsidiga kompetenserna ingår som en del av prov, förhör och inlämningsuppgifter, vilka bedöms både summativt och formativt. Studieavsnittet sifferbedöms.
- **Förkunskaper:** MAA2 MAA3 MAA4 MAA5

MAA9 Ekonomisk matematik 1sp (åk 2)

MAA9 1sp

- aritmetisk och geometrisk talföljd och deras summor
- ränteräkning: ränta på ränta, nuvärde och diskontering
- depositioner och lån
- matematiska modeller anpassade för ekonomiska situationer där talföljder och summor används

Bedömning:

- De mångsidiga kompetenserna ingår som en del av prov, förhör och inlämningsuppgifter, vilka bedöms både summativt och formativt. Studieavsnittet sifferbedöms.

Förkunskaper: MAA2 MAA3 MAA4 MAA5

MAA7 Integralkalkyl 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- primitiv funktion och integrering av de viktigaste elementära funktionerna
- integraler
- rektangelmetoden
- beräkning av areor och volymer

Bedömning:

- De mångsidiga kompetenserna ingår som en del av prov, förhör och inlämningsuppgifter, vilka bedöms både summativt och formativt. Studieavsnittet sifferbedöms.

Förkunskaper: MAA6 MAA9

MAA8 Statistik och sannolikhet 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- lägesmått och standardavvikelse
- korrelation och linjär regression
- klassisk och statistisk sannolikhet
- permutationer och kombinationer
- räkneregler för sannolikhet
- binomialfördelning
- diskret sannolikhetsfördelning
- väntevärdet för en diskret fördelning

Bedömning:

- De mångsidiga kompetenserna ingår som en del av prov, förhör och inlämningsuppgifter, vilka bedöms både summativt och formativt. Studieavsnittet sifferbedöms.

Förkunskaper: MAA7

Nationella valfria studier

MAA10 3-D Geometri 2sp (åk 3)

Centralt innehåll:

- vektorframställning i ett tredimensionellt koordinatsystem
- skalär produkt och vektorprodukt
- punkt, rät linje och plan i rummet
- en vinkel i rummet
- differential- och integralkalkylens rumgeometriska tillämpningar i situationer där funktionsuttrycken innehåller en variabel
- funktioner med två variabler och ytor i rummet

Bedömning:

- De mångsidiga kompetenserna ingår som en del av prov, förhör och inlämningsuppgifter, vilka bedöms både summativt och formativt. Studieavsnittet sifferbedöms.

Förkunskaper: MAA3, MAA6, MAA7

MAA11 Algoritmer och talteori 2sp (åk 3)

Centralt innehåll:

- grundbegrepp i algoritmiskt tänkande: sekvens, val och upprepning
- flödesdiagram
- programmering av enkla algoritmer, sorteringsalgoritmer eller en algoritm som anknyter till numerisk lösning av en ekvation
- konjunktiv och sanningsvärden
- delbarhet hos hela tal, delbarhetsekvationen (delningsekvationen) och kongruens
- Euklides algoritmen
- aritmetikens grundsats

Bedömning:

- De mångsidiga kompetenserna ingår som en del av prov, förhör och inlämningsuppgifter, vilka bedöms både summativt och formativt. Studieavsnittet sifferbedöms.

Förkunskaper: MAA6

MAA12 Analys och kontinuerlig fördelning 2sp (åk 3)

Centralt innehåll:

- styckvis definierad funktion
- undersökning av kontinuitet och deriverbarhet för en funktion
- allmänna egenskaper hos kontinuerliga och deriverbara funktioner
- Invers funktion
- gränsvärde av funktioner när variabelns värde går mot oändligheten
- generaliserade integraler
- kontinuerliga fördelningar, normalfördelningen och normering

Bedömning:

- De mångsidiga kompetenserna ingår som en del av prov, förhör och inlämningsuppgifter, vilka bedöms både summativt och formativt. Studieavsnittet sifferbedöms.

Förkunskaper: MAA6, MAA7, MAA8

Skolvisa valfria studier

MAA13 Fördjupning av centrala avsnitt i MAA 2sp (åk 3)

Centralt innehåll:

- Fördjupning av algebraiska, analytiska och geometriska tillämpningar

Bedömning: Avlagd/Underkänd

MAA14 Inför studentprovet i MAA 2sp (åk 3)

MAA14 är avsedd för studerande som skall skriva studentprovet i lång matematik.

Centralt innehåll:

- Repetition och sammanbindning av de obligatoriska modulerna i långa matematiken
- Fördjupning med hjälp av långa matematikens SE-uppgifter

Bedömning: Avlagd /underkänd

Förkunskaper: De obligatoriska studieavsnitten MAA2-MAA8

KORT LÄROKURS I MATEMATIK

Obligatoriska studier

De obligatoriska studieavsnitten i kort matematik läses i ordningsföljd.

Gemensamt studieavsnitt för lång och kort matematik:

MAG 1 Tal och ekvationer 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

- talmängderna och de grundläggande räkneoperationerna
- motsatt tal och inverterat tal samt absolutbelopp
- procenträkning
- räkneregler för potenser (exponenten heltal)
- direkt och omvänd proportionalitet
- funktion, ritning och tolkning av grafer
- lösning av förstgradsekvationer
- ekvationspar
- kvadratrot och kubikrot
- potensfunktioner och potensekvationer (gradtalen 2 och 3)

Bedömning:

- Bedömningen är mångsidig och baserar sig på summativa prov av större helheter, kortare förhör som fungerar både summativt och formativt samt eventuella inlämningsuppgifter.
- Sifferbedömning

Förkunskaper: -

MAB 2 Uttryck och ekvationer 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

- formulering av problem som ekvationer
- ekvationslösning
- tolkning och värdering av lösningar till en ekvation
- polynomfunktioner av andra graden och lösning av andragradsekvationer
- aritmetisk talföljd och summa
- geometrisk talföljd och summa

Bedömning:

- Bedömningen är mångsidig och baserar sig på summativa prov av större helheter, kortare förhör som fungerar både summativt och formativt samt eventuella inlämningsuppgifter.
- Sifferbedömning

Förkunskaper: MAG 1

MAB 3 Geometri 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

- likformighet hos figurer
- trigonometri i en rätvinklig triangel
- Pythagoras sats och den omvända satsen till Pythagoras sats
- bestämning av area och volym för figurer och kroppar
- användning av geometriska metoder i koordinatsystemet

Bedömning:

- Bedömningen är mångsidig och baserar sig på summativa prov av större helheter, kortare förhör som fungerar både summativt och formativt samt eventuella inlämningsuppgifter.
- Sifferbedömning

Förkunskaper: MAG 1, MAB 2

MAB 4 Matematiska modeller 2sp (åk2)

Centralt innehåll:

- tillämpning av linjära och exponentiella modeller
- lösning av exponentialekvationer
- prognoser och bedömning av kvaliteten i en modell

Bedömning:

- Bedömningen är mångsidig och baserar sig på summativa prov av större helheter, kortare förhör som fungerar både summativt och formativt samt eventuella inlämningsuppgifter.
- Sifferbedömning

Förkunskaper: MAG 1, MAB 2

MAB 5 Statistik och sannolikhet 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- åskådliggörande av statistiskt material och bestämning av nyckeltal
- regression och korrelation
- observation och avvikande observation
- prognostisering
- sannolikhetsbegreppet
- additions- och multiplikationsregler
- kombinationer och multiplikationsprincipen
- modeller i sannolikhetslära

Bedömning:

- Bedömningen är mångsidig och baserar sig på summativa prov av större helheter, kortare förhör som fungerar både summativt och formativt samt eventuella inlämningsuppgifter.
- Sifferbedömning

Förkunskaper: MAG 1, MAB 2

MAB6MAB7 Ekonomisk matematik som helhet 1sp+1sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- relativ andel, jämförelse, beräkning av förändring
- index
- ränta och enkel ränteräkning
- skatter
- valutor
- aritmetisk och geometrisk talföljd och deras summor
- ränteräkning: ränta på ränta, nuvärde och diskontering
- depositioner och lån
- matematiska modeller anpassade för ekonomiska situationer där talföljder och summor används

Bedömning:

- Bedömningen är mångsidig och baserar sig på summativa prov av större helheter, kortare förhör som fungerar både summativt och formativt samt eventuella inlämningsuppgifter.
- Sifferbedömning

Förkunskaper: MAG 1, MAB 2, MAB 4, MAB 5

Nationella valfria studier

MAB8 Matematisk analys 2sp (åk 3)

Centralt innehåll:

- grafiska och numeriska metoder
- polynomfunktionens derivata
- undersökning av tecken och förlopp hos en polynomfunktion
- bestämning av största och minsta värde för en polynomfunktion i ett slutet intervall
- bestämning av förändringshastigheten för en funktion med hjälp av programvara

Bedömning:

- Bedömningen är mångsidig och baserar sig på summativa prov av större helheter, kortare förhör som fungerar både summativt och formativt samt eventuella inlämningsuppgifter.
- Sifferbedömning

Förkunskaper: MAG 1, MAB 2, MAB04

MAB9 Statistik och sannolikhetsfördelningar 2sp (åk 3)

Centralt innehåll:

- normalfördelning och begrepp för normering av fördelningen (väntevärde och standardavvikelse)
- upprepat försök
- binomialfördelning
- konfidensintervall och felmarginal

Bedömning:

- Bedömningen är mångsidig och baserar sig på summativa prov av större helheter, kortare förhör som fungerar både summativt och formativt samt eventuella inlämningsuppgifter.
- Sifferbedömning

Förkunskaper: MAG 1, MAB 2, MAB 5

Skolvisa valfria studier

MAB10 Inför den korta matematiken 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

- Repetition av centrala innehåll i grundskolans matematik

Bedömning:

- Räknefärdigheternas utveckling följs upp kontinuerligt genom dels formativa prov, dels kommunikation.
- Avlagd eller underkänd

Förkunskaper: -

Övrigt: Det här studieavsnittet fungerar som stödåtgärd för studerande som behöver hjälp med matematiken. Studerande kan inte själv välja det här studieavsnittet.

MAB 11 Repetition inför studentprovet 2sp (åk 3)

MAB 11 är avsedd för studerande som skall skriva studentprovet i kort matematik.

Centralt innehåll: Repetition av de obligatoriska studierna.

Förkunskaper: Alla obligatoriska studier

Bedömning: Avlagd/underkänd

BIOLOGI

Obligatoriska studier

BI1 Livet och evolutionen 2 sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Introduktion till biologin som naturvetenskap. Livets kännetecken. Evolutionens principer och livets utveckling. I avsnittet ingår även människans evolution.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper:

BI2BI3 Ekologi och miljö 1sp+1sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Studieavsnittet består av två moduler. I den första behandlas ekologins grunder. I det andra behandlas människans inverkan på ekosystemen, miljöproblem m.m.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: BI1

Nationella valfria studier

BI4 Cellen och ärftligheten 2sp (åk 2/ åk 3)

Centralt innehåll:

Studieavsnittet fördjupar cellbiologin, cellorganellerna och cellen funktioner. Dessutom behandlas ärftlighetens principer på såväl molekylnivå som populationsnivå.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: BI1

BI5 Människans biologi 2sp (åk 2/ åk 3)

Centralt innehåll:

Studieavsnittet fördjupar människans fysiologi, organen och organsystemen och kroppens välbefinnande.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: BI1, BI4

BI6 Biotekniken och dess tillämpningar 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

Studieavsnittet fördjupar och behandlar olika delområden inom biologin och hur de kan tillämpas inom t.ex. mikrobiologi, medicin, miljövard och industri

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: BI1, BI4, BI5

Skolvisa valfria studier

BI7 Vattenbiologi och biologiska laborationer 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Studieavsnittets mål är att de studerande skall

- bekanta sig med olika vattenmiljöer i näromgivningen (skärgården, rinnande vatten, sjöar m.m.)
- lära sig planera och ställa upp experiment och med hjälp av dessa testa hypoteser
- utveckla sina laborativa färdigheter
- lära sig ekologisk provtagnings- och analysteknik
- lära sig granska, kritiskt tolka och redovisa forskningsresultat
- experiment och laborationer inom olika biologiska delområden (t.ex. cellbiologi och genetik, ekologi)
- fältarbetsmetodik
- laborationer, experiment, mikroskoperingsarbeten
- resultatsammanställning, tolkning av resultat
- exkursioner

Bedömning: Avlagd/Underkänd

Övrigt: Studieavsnittet erbjuds inte läsåret 2026–27

BI8 Repetition i biologi 2sp (åk 3)

BI8 är avsedd för studerande som skall skriva studentprovet i biologi.

Studieavsnittets mål är att de studerande skall få en möjlighet att repetera och fördjupa centrala delar av de obligatoriska och fördjupade studieavsnitten inför en ämnesreal i biologi.

Bedömning: Avlagd/Underkänd

GEOGRAFI

Obligatoriska studier

GE1 En värld i förändring 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Studieavsnittet ger en introduktion till geografin som vetenskap och behandlar olika typer av risker i värden med tonvikt på miljörisker och risker inom mänskligheten

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: -

Nationella valfria studier

GE2 Den blåa planeten 2sp (åk 1/åk 2)

Centralt innehåll:

Studieavsnittet fördjupar naturgeografin. Områden som behandlas är bl.a. jorden som planet, årstider, klimat och väder, jordklotets uppbyggnad, biogeografi.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: GE1

GE3 En gemensam värld 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Studieavsnittet fördjupar kulturgeografin. Delområden som behandlas är bl.a. befolkningsgeografi, flyttningsrörelser, naturresurserna, globalisering.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: GE1 och om möjligt GE2

GE4 Geomedia – undersök, delta och påverka 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Studieavsnittet fördjupar kunskaperna i användningen och tillämpningen av olika hjälpmedel att visualisera, tolka och analysera geografisk information (kartor, digitala geomедier m.m.).

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: GE1, GE2 och GE3

Skolvisa valfria studier

GE5 Astronomi och kosmologi 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Studieavsnittet mål är att de studerande skall

- få en djupare insikt i jordklotets plats i universum
- klargöra storleksordningar i universum
- få kunskap om modern forskning inom kosmologin
- få möjlighet att själv utveckla sin förmåga att iaktta och tolka astronomiska fenomen och därmed utveckla sitt intresse för rymden Centralt innehåll
- jorden som planet
- tiden och tidsbegrepp
- årstiderna, belysningszoner, tidvattensfenomen m.m.
- jordens och månens rörelser
- atmosfärisk astronomi (norrskan, meteoror m.m.)
- stjärnhimlen, stjärnbilder, stjärnkartor, stjärnskådning
- olika typer av astronomiska teleskop och deras användningsmöjligheter
- solsystemets uppkomst och struktur
- Big Bang och universum
- aktuell rymdforskning, satelliter m.m.

Bedömning: Avlagd/Underkänd

GE6 Repetition i geografi 2sp (åk 3)

GE6 är avsedd för studerande som skall skriva studentprovet i geografi.

Studieavsnittets mål är att de studerande skall få en möjlighet att repetera och fördjupa centrala delar av de obligatoriska och fördjupade studieavsnitten inför en ämnesreal i geografi.

Bedömning: Avlagd/Underkänd

FYSIK

Obligatoriska studier

FY1FY2 Fysiken i min vardag 2sp (åk 1)

Studieavsnittet består av modulerna Fysik som naturvetenskap (1sp) och Fysik, miljö och samhälle (1sp)

Centralt innehåll:

Fysiken som naturvetenskap

Fysiken som naturvetenskap och Fysik, miljö och samhället

- storhet och enhet samt SI-systemet
- mätning, insamling av resultat, grafisk presentation av resultat samt bedömning av deras tillförlitlighet
- grafisk modell och linjär modell
- planering och genomförande av enkla experimentella undersökningar
- energiformer, energins bevarande och omvandling
- energiproduktion, effekt, verkningsgrad, överföring av energi
- energiproduktionens inverkan på miljön och på klimatförändringen

Bedömning:

Sifferbedömning

Den formativa bedömningen sker kontinuerligt under hela studieavsnittet.

Den summativa bedömningen kan bestå av följande moment:

- Inlämningsuppgifter av olika typer (räkneuppgifter, kortare och längre skrivuppgifter)
- Laborativ uppgift (kan vara simulerad)
- Fördjupningsarbete
- Skriftliga inlämningsuppgifter
- Grupparbeten kring givna teman
- Presentationer
- Förhör
- Kursprov

Förkunskaper: -

Nationella valfria studier

FY3 Energi och värme 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

- kraft som ett mått på styrkan hos en växelverkan
- mekaniskt arbete
- termodynamiskt system och tillståndsvariabler
- temperatur, tryck och hydrostatiskt tryck
- energins bevarande, inre energi, energiflöde och värmemängd
- hur ett ämne värms upp och svalnar samt förändringar i aggregationstillstånd
- värmeutvidgning
- tillståndsförändringar hos gaser och tillståndsekvationen för en ideal gas

Bedömning:

Sifferbedömning

Den formativa bedömningen sker kontinuerligt under hela studieavsnittet.

Den summativa bedömningen kan bestå av följande moment:

- Inlämningsuppgifter av olika typ (räkneuppgifter, kortare och längre skrivuppgifter)
- Laborativ uppgift (kan vara simulerad)
- Fördjupningsarbete
- Presentationer
- Kursprov

Förkunskaper: FY1 2

FY4 Kraft och rörelse 2 sp (åk 1)

Centralt innehåll:

- likformig och likformigt accelererad rätlinjig rörelse
- växelverkan mellan kroppar och kraft samt Newtons lagar
- krafterns sammanlagda verkan, kraftdiagram och rörelseekvationen
- tyngd och friktion
- rörelseenergi, potentiell energi och mekanisk energi
- den mekaniska energins bevarande och mekanikens energiprincip
- rörelsemängd, impuls, rörelsemängdens bevarande och endimensionella kollisioner

Bedömning:

Sifferbedömning

Den formativa bedömningen sker kontinuerligt under hela studieavsnittet.

Den summativa bedömningen kan bestå av följande moment:

- Inlämningsuppgifter av olika typ (räkneuppgifter, kortare och längre skrivuppgifter)
- Laborativ uppgift (kan vara simulerad)
- Fördjupningsarbete
- Presentationer
- Kursprov

Förkunskaper: FY3

FY5 Periodisk rörelse och vågor 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- kraftmoment och vridning av en kropp
- vridning och jämvikt i enkla fall
- likformig cirkelrörelse och normalacceleration
- den allmänna gravitationslagen och planetarisk rörelse
- periodisk rörelse, period, frekvens och amplitud
- harmonisk kraft och svängningsrörelse samt den potentiella energin hos en harmonisk kraft
- mekaniska vågor: uppkomst, utbredning och reflexion
- diffraktion och interferens hos mekaniska vågor samt stående vågor
- ljud som vågrörelse, ljudintensitetsnivå, ljudets egenskaper och utbredning

Bedömning:

Sifferbedömning

Den formativa bedömningen sker kontinuerligt under hela studieavsnittet.

- Den summativa bedömningen kan bestå av följande moment:
- Inlämningsuppgifter av olika typ (räkneuppgifter, kortare och längre skrivuppgifter)
- Laborativ uppgift (kan vara simulerad)
- Fördjupningsarbete
- Presentationer
- Kursprov

Förkunskaper: FY4

FY 6 Elektricitet 2sp (åk 2)

Centralt innehåll

- spänning och elektrisk ström i likströmskretsar
- resistans och Ohms lag
- elektrisk effekt och Joules lag
- koppling av motstånd och Kirchhoffs lagar
- ackumulatorer och en ackumulators laddningskrets
- Coloumbs lag och homogent elektriskt fält
- potentiell energi och potential i ett homogent elektriskt fält
- kondensator och kondensators energi
- halvledare, diod och LED som komponenter i en strömkrets
- elsäkerhet: säkring, kapslingsklassning och genomslagsspänning

Bedömning:

Sifferbedömning

Den formativa bedömningen sker kontinuerligt under hela studieavsnittet.

Den summativa bedömningen kan bestå av följande moment:

- Inlämningsuppgifter av olika typ (räkneuppgifter, kortare och längre skrivuppgifter)
- Laborativ uppgift (kan vara simulerad)
- Fördjupningsarbete
- Presentationer
- Kursprov

Förkunskaper: FY5

FY7 Elektromagnetism och ljus 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- ferromagnetism och magnetisk dipol
- magnetisk växelverkan och magnetfält
- en laddad partikels rörelse i ett homogent el- och magnetfält
- magnetfältet kring en strömförande ledare och kraften mellan två ledare
- elektromagnetisk induktion, Lenz lag och virvelströmmar
- generator, uppkomsten av växelström, transformatorn och överföring av energi med hjälp av elektrisk ström
- elektromagnetisk strålning och dess spektrum samt svartkroppsstrålningens spektrum
- ljusets reflexion, brytning och totalreflexion
- ljusets interferens och diffraktion
- ljusets polarisation kvalitativt

Bedömning:

Sifferbedömning

Den formativa bedömningen sker kontinuerligt under hela studieavsnittet.

Den summativa bedömningen kan bestå av följande moment:

- Inlämningsuppgifter av olika typ (räkneuppgifter, kortare och längre skrivuppgifter)
Laborativ uppgift (kan vara simulerad)
- Fördjupningsarbete
- Presentationer
- Kursprov

Förkunskaper: FY6

FY8 Materia, strålning och kvantisering 2sp (åk 3)

Centralt innehåll:

- energins kvantisering då materia och strålning växelverkar med varandra
- fotonen som det elektromagnetiska strålningens kvanta
- atomens uppbyggnad, kvanttillstånden hos atomens elektroner samt grundtanken i den vågmekaniska atommodellen
- teknologi som baserar sig på kvantisering; laser och kvantstrukturer
- atomkärnans struktur och förändringar, radioaktivt sönderfall
- kärnreaktioner, ekvivalens mellan massa och energi, atomkärnans bindningsenergi
- kärnkraft, fission och fusion
- sönderfallslagen
- olika typer av joniserande strålning och deras biologiska effekter samt tillämpningar inom medicin och teknologi
- partikelfysikens standardmodell
- världssalltets utveckling

Bedömning:

Sifferbedömning

Den formativa bedömningen sker kontinuerligt under hela studieavsnittet.

Den summativa bedömningen kan bestå av följande moment:

- Inlämningsuppgifter av olika typ (räkneuppgifter, kortare och längre skrivuppgifter)
- Laborativ uppgift (kan vara simulerad)
- Fördjupningsarbete
- Presentationer
- Kursprov

Förkunskaper: FY7

Skolvisa valfria studier

FY9 Fördjupad fysik 2sp (period 1 åk 3)

Mål:

- en fördjupad förståelse av mekanikens värld
- att lära sig grafiska metoder för att tolka experimentella resultat
- fördjupad insikt om fysikens konserveringslagar
- att fördjupa begreppet växelverkan
- Fördjupning av elektriska fenomen

Centralt innehåll:

- Växelverkan i olika fält
- Tillämpningar av elektromagnetisk induktion
- Fördjupning av termodynamikens första huvudsats
- Harmoniska krafter och lyftkrafter

Bedömning: Avlagd/underkänd

Förkunskaper: FY7

FY10 Inför studentprovet i fysik 2sp (period 3 i åk 3)

FY10 är avsedd för studerande som skall skriva studentprovet i fysik.

Mål:

- att fördjupa helhetsbilden av lärokursen i fysik
- att förbereda sig för ämnesrealen i fysik och för kommande inträdesförhör

Centralt innehåll:

- Sammanfattning av tidigare studieavsnitt
- Självständigt och lärarstyrt arbete med gamla realprov och preliminärer
- Lära sig utnyttja CAS-räknaren som ett kraftigt verktyg för att lösa storhetsekvationer och för att göra en grafisk analys av mätresultat

Bedömning: Avlagd/underkänd

Förkunskaper: FY8

FY11 Fördjupad partikelfysik 2sp (åk 3)

Mål:

- en fördjupad insikt om den moderna fysikens teori
- fördjupa teorin om standardmodellen
- förstå grundprinciperna för hur partiklar accelereras, styrs och detekteras
- att kunna behandla enkla relativistiska beräkningar
- att i slutet av studieavsnittet besöka något forskningsinstitut i Europa som jobbar med fysik

Centralt innehåll:

- Standardmodellen
- Acceleratorernas funktionsprincip
- Detektorernas uppbyggnad och funktionsprincip
- Relativitetsteori

Bedömning: Avlagd/underkänd

Förkunskaper: FY 7

KEMI

Obligatoriska studier

KE1KE2 Kemi överallt 2sp (åk 1)

Studieavsnittet består av modulerna Kemi och jag (1sp) och KE2 Kemi och hållbar framtid (1sp)

Centralt innehåll:

- bedömning av hur trygg användningen av olika ämnen är i vardagen och kemins betydelse i det egna livet
- kemins betydelse i arbetslivet och fortsatta studier
- det periodiska systemet och atomens uppbyggnad med hjälp av elektronskalsmodellen
- rena ämnen, blandningar och separeringsmetoder
- substansmängd och koncentration
- strukturen hos ett ämne och formeln för en kemisk förening
- grundämnens och föreningars starka och svaga bindningar samt polaritet
- experimentell undersökning av ämnens egenskaper och beskrivning med hjälp av ämnets struktur
- främjandet av en hållbar livsstil, t.ex. genom en livscykelanalys av nya material, grundämnens kretslopp samt våra egna konsumtionsvanor
- undersökning av ämnens egenskaper (som löslighet, smältpunkt, formbarhet och konduktivitet) med hjälp av ämnets struktur och bindningsmodeller
- behandling av visuella modeller, som till exempel Lewis struktur för molekyler och modeller över gitterstrukturer för fasta ämnen
- storleksjämförelse mellan atomer och joner med hjälp av det periodiska systemet

Bedömning:

Sifferbedömning

Den formativa bedömningen sker kontinuerligt under hela studieavsnittet.

Den summativa bedömningen kan bestå av följande moment:

- Inlämningsuppgifter av olika typ (räkneuppgifter, kortare och längre skrivuppgifter)
- Laborativ uppgift (kan vara simulerad)
- Fördjupningsarbete
- Skriftliga inlämningsuppgifter
- Prov

Förkunskaper: -

Nationella valfria studier

KE3 Molekyler och modeller 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

- framställning och utspädning av en lösning
- anpassning av en standardlinje för att bestämma haltmått
- funktionella grupper för kolväten och kolets syre- och kväveföreningar samt grunderna i hur dessa namnges
- oxidation och reduktion hos kolets syreföreningar
- modeller av kolföreningars struktur och förklaring av egenskaperna med hjälp av strukturen
- bestämning av empirisk formel och molekylformel genom beräkning och strukturisomeri
- den kvantmekaniska atommodellen, hybridisering och stereoisomeri hos kolföreningar
- introduktion till hur spektra ger information om ämnets struktur
- samband mellan funktionella grupper och kolkedjans struktur för de fysikaliska egenskaperna (smältpunkt och löslighet)
- principen med minimienergi, Pauliprincipen och Hunds regel

Bedömning:

Sifferbedömning

Den formativa bedömningen sker kontinuerligt under hela studieavsnittet.

Den summativa bedömningen kan bestå av följande moment:

- Skriftliga inlämningsuppgifter
- Prov

KE4 Kemisk reaktion 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- experimentell undersökning av reaktioner samt behandling, tolkning och presentation av undersökningsresultat
- symbolisk framställning och balansering av kemiska reaktioner, reaktionsprodukternas formler och namn
- utbyte och begränsande faktor i en kemisk reaktion
- idealgaslagen och substansmängd
- fällnings- och sönderfallsreaktion, förbränningsreaktion
- protolys, neutralisering och titrering som analysmetoder
- addition, elimination, substitution, kondensation och hydrolys hos kolföreningar samt hur de vanligaste biomolekylerna bildas
- polymerisationsreaktioner, polymerers egenskaper, användning och livscykel

Bedömning:

Den formativa bedömningen sker kontinuerligt under hela studieavsnittet.

Den summativa bedömningen kan bestå av följande moment:

- Skriftliga inlämningsuppgifter
- Förhör
- Prov

Förkunskaper: KE1, KE2, KE3

KE5 Kemisk energi och cirkulär ekonomi 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- energi som binds eller frigörs i en kemisk reaktion med hjälp av bildningsentalpi, bindningsenergi och Hess lag
- beräkningsprinciper med reaktionsserier och i reaktionsblandningar
- oxidationstal och reduktions- och oxidationsreaktioner
- metallers egenskaper och användningsområden, tillverknings- och förädlingsprocesser samt tillräcklighet och återvinningsmöjligheter
- centrala principer i elektrokemin: spänningsserie, normalpotential, elektrokemisk cell, elektrolys och lagring av kemisk energi
- introduktion till naturvetenskaplig forskning, planering av en undersökning

Bedömning:

Sifferbedömning

Den formativa bedömningen sker kontinuerligt under hela studieavsnittet.

Den summativa bedömningen kan bestå av följande moment:

- Skriftliga inlämningsuppgifter
- Fördjupningsarbete
- Prov

Förkunskaper: KE1, KE2, KE3, KE4

KE6 Kemisk jämvikt 2sp (åk 3)

Centralt innehåll:

- reaktionshastighet och de faktorer som inverkar på den
- kvalitativ och kvantitativ behandling av en homogen jämvikt med koncentrationer, påverkan på jämviktstillståndet
- syror och baser, begrepp i anknytning till dem samt förbränningsprodukternas reaktioner i vatten
- matematisk behandling av syra-basjämvikt
- funktionsprincipen för buffertlösningar samt kroppens och naturens buffertsystem på en kvalitativ nivå
- experimentell undersökning av fenomen i anknytning till reaktionshastighet och jämviktsreaktioner

Bedömning:

Sifferbedömning

Den formativa bedömningen sker kontinuerligt under hela studieavsnittet.

Den summativa bedömningen kan bestå av följande moment:

- Skriftliga inlämningsuppgifter
- Förhör
- Prov

Förkunskaper: KE1, KE2, KE3, KE4, KE5

Skolvisa valfria studier

KE7 Laborationer i kemi 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

Säkert arbete. Användning av redskap och reagens. Experimentell undersökning av reaktioner, behandling, tolkning och presentation av undersökningsresultat. Framtagning av idéer och planering i experimentellt arbete. Bedömning av undersökningsresultat och undersökningsprocesser. Vi lär oss skriva laborationsrapporter. Studiebesök.

Bedömning: Avlagd/underkänd

Förkunskaper: KE1, KE2, KE3, KE4, KE5

Övrigt: Valbart studieavsnitt. Begränsat antal platser.

KE8 Inför studentprovet i kemi 2sp (åk 3)

KE8 är avsedd för studerande som skall skriva studentprovet i kemi.

Centralt innehåll: Vi repeterar valda delar från alla studieavsnitt i kemi och övar att skriva realprovssvar.

Bedömning: Avlagd/underkänd

Förkunskaper: KE1, KE2, KE3, KE4, KE5, KE6

PSYKOLOGI

Obligatoriska studier

PS1 Den aktiva och lärande människan 2 sp (åk 1/åk 2)

Centralt innehåll:

Introduktion till psykologin, psykologiska grundbegrepp och -principer, biologiska & psykiska & sociokulturella faktorer som påverkar människan, lärande (inlärning), psykologi som vetenskap och psykologisk forskning, fördjupning i ett fenomen i anknytning till välbefinnande.

Bedömning:

Studieavsnittet bedöms med siffervitsord. Under studiernas gång sker den formativa bedömningen bland annat med hjälp av självutvärdering, kamratbedömning och lärarrespons.

Nationella valfria studier

PS2 Människans utveckling 2 sp (åk 1/åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Utvecklingspsykologi med betoning på utvecklingen under barndomen och ungdomen; allmänna principer och teorier som gäller utvecklingen; nervsystemets utveckling, den kognitiva & socioemotionella utvecklingen, utvecklingspsykologisk forskning.

Bedömning:

Studieavsnittet bedöms med siffervitsord. Under studiernas gång sker den formativa bedömningen bland annat med hjälp av självutvärdering, kamratbedömning och lärarrespons.

Förkunskaper: helst PS1

PS3 Människan som informationsbearbetare 2 sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Neuropsykologi (hjärnans och nervsystemets struktur och funktion) och kognitiv psykologi (uppmärksamhet, varseblivning, minne, språk, beslutsfattande), forskning inom neuro- och kognitiv psykologi, speciellt experimentella undersökningar

Bedömning:

Studieavsnittet bedöms med siffervitsord. Under studiernas gång sker den formativa bedömningen bland annat med hjälp av självutvärdering, kamratbedömning och lärarrespons.

Förkunskaper: PS1, gärna även PS2

PS4 Känslor och mental hälsa 2 sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Emotionspsykologi (olika synvinklar på känslor), psykiskt välbefinnande & mentala störningar, sömn, stress och kriser

Bedömning:

Studieavsnittet bedöms med siffervitsord. Under studiernas gång sker den formativa bedömningen bland annat med hjälp av självutvärdering, kamratbedömning och lärarrespons.

Förkunskaper: PS1, gärna även PS2 och PS3

PS5 Människan som individ och social varelse 2 sp (åk 3)

Centralt innehåll:

Personlighetspsykologi och socialpsykologi samt forskning på dessa delområden, intelligens, kreativitet

Bedömning:

Studieavsnittet bedöms med siffervitsord. Under studiernas gång sker den formativa bedömningen bland annat med hjälp av självutvärdering, kamratbedömning och lärarrespons.

Förkunskaper: PS1, helst även PS2–PS4

Skolvisa valfria studier

PS6 Socialpsykologi 2 sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Grunderna i socialpsykologi; social påverkan, social kognition och perception samt masspsykologi, klassiska socialpsykologiska undersökningar och teman såsom attraktion, prosocialitet och aggressivitet, fördjupning i ett eller några teman (såsom mediepsykologi, social påverkan, klimatförändringen, fattigdom och rikedom, kulturell mångfald eller kön), relationer i grupper

Bedömning:

Studieavsnittet bedöms med siffervitsord. Under studiernas gång sker den formativa bedömningen bland annat med hjälp av självutvärdering, kamratbedömning och lärarrespons.

PS7 Hantera din rampfeber 1 sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Ett studieavsnitt för dig som upplever stor nervositet och spänning när du ska uppträda inför människor. Vi gör olika praktiska övningar och använder ett färdigt kursmaterial.

Bedömning: avlagd/underkänd

Förkunskaper: gärna PS1

PS8 Psykiska första hjälpen® 2, 1 sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Målet är att fördjupa deltagarnas kunskaper i psykisk ohälsa och psykisk första hjälp. Det huvudsakliga innehållet: vanliga former av ohälsa, färdigheter att erbjuda hjälp och hänvisa till behandling, tillämpning av psykiska första hjälpens olika steg. Undervisningsmetoderna är föreläsningar, övningar och grupparbete. Studieavsnittet rekommenderas särskilt studerande som INTE läser de nationella valfria studierna i psykologi men som ändå vill få baskunskaper och -färdigheter när det gäller psykisk hälsa och psykisk första hjälp. Du som gått studieavsnittet får ett intyg utfärdat av Föreningen för mental hälsa i Finland, som kan vara till nytta när du söker (sommar-)jobb, till exempel om du ska arbeta med människor i olika åldrar. Obs! Detta studieavsnitt lämpar sig inte för studerande som själva är i akut kris.

Bok: "Det sårbara sinnet" (kostar tillsammans med intyget 40€)

Bedömning: avlagd/underkänd

Förkunskaper: gärna PS1. Psykiska första hjälpen 2 kan tas utan att man gått PFH1 (som inte erbjuds vid BoGy).

Övrigt: PS8 kan inte väljas läsåret 2026–27

PS9 Repetition i psykologi 2 sp (åk 3)

PS9 är avsedd för studerande som ska skriva studentprovet i psykologi.

Centralt innehåll: Vi repeterar valda delar av alla studieavsnitt i psykologi och övar att skriva studentprovssvar.

Bedömning: avlagd/underkänd

Förkunskaper: PS1, PS2, PS3, PS4, PS5

HISTORIA

Obligatoriska studier

HI1 Människa, miljö och historia 2 sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Från fångstkulturer till högkulturer och handels stater - ekonomi och samhälle under antiken. Medeltidens ekonomi och samhälle. Uppkomsten av en världsekonomi - upptäcktsfärder och kolonialism. Förutsättningarna för industrialiseringen samt de ekonomiska och samhällsliga följderna av denna. Människans inverkan på miljön.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: -

HI2 Internationella relationer 2 sp (åk 2)

Centralt innehåll:

1800 och framför allt 1900-talets allmänna historia. Studieavsnittet behandlar centrala fenomen och förändrade maktförhållanden inom den internationella politiken från och med slutet av 1800-talet fram till i dag. Den internationella politiken analyseras utifrån olika ekonomiska och ideologiska modeller. Centrala teman är konflikten mellan konkurrens och samarbete, strävan efter balans och säkerhet samt konkurrensen mellan olika politiska system.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: -

HI3 Det självständiga Finlands historia 2 sp (åk 2)

Centralt innehåll:

Finlands historia 1800–1900-talet: Det finländska samhällets rötter. Arvet från den svenska tiden och autonomins betydelse för formandet av Finland och den finländska identiteten. Demografiska förändringar och befolkningens mångfald. Det finländska samhället moderniseras.

Ett självständigt Finland som en del av Europa. Vägen till självständighet, inbördeskriget och dess internationella kontext. Återuppbyggnadstiden och demokratins kris.

Finland i internationella konflikter. Andra världskriget samt kalla krigets följder för det finländska samhället och den finländska politiken.

Utvecklingen mot dagens Finland. Samhällsliga och ekonomiska strukturförändringar samt välfärdsstatens utveckling. Det kulturellt mångskiftande Finland som medlem av en internationell gemenskap.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: HI 1 och HI 2

Nationella valfria studier

HI4 Den europeiska människan 2 sp (åk 1/åk 2/åk 3)

Centralt innehåll: Europas kultur- och idéhistoria från antiken till våra dagar. I studieavsnittet bekantar vi oss med samverkan mellan idéer, världsbild, konst och politik.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: HI1

HI5 Sveriges östra rikshalva blir Finland 2 sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll: Studieavsnittet handlar om Finlands historia från den äldsta förhistoriska tiden fram till den första tiden som ett storfurstendöme inom det ryska riket på 1800-talet.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: HI1

HI6 Globala kulturmöten 2 sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

I studieavsnittet studeras begreppet kultur och hur tänkandet i fråga om kulturella skillnader har förändrats samt hur inställningen till olika kulturer har varierat i takt med att tänkesättet och samhällsstrukturen har förändrats. I studieavsnittet granskas kulturmöten och växelverkan mellan västerländska och andra kulturer under olika historiska tidsperioder.

Grunder och begrepp inom kulturforskning undersöks.

Som mål för granskning väljs två eller flera av följande kulturområden:

- Asiens kulturer
- Afrikas kulturer
- arktiska kulturer
- Australiens och Oceaniens ursprungskulturer
- Latinamerikas kulturer
- Mellanösterns kulturer
- Nordamerikas ursprungskulturer

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: HI 1

Skolvisa valfria studier

HI7 Internationella relationer II 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

I studieavsnittet repeteras innehållet i Hi 2 fram till år 1945. Tiden fr.o.m.1945 fram till idag fördjupas. Utvecklingen i Europa samt stormakternas inbördes relationer poängteras. Vid sidan av kalla kriget analyseras orsakerna till aktuella kriser. Teman kan vara konflikterna i t.ex. Mellanöstern, Afrika eller Asien som råkar vara aktuella.

Bedömning: Sifferbedömning

Övrigt: Studieavsnittet erbjuds inte läsåret 2026–27.

HI8 Folkmord och mänskliga rättigheter 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

definitioner av folkmord, rasism och andra grundläggande begrepp
antisemitismens historiska bakgrund
förintelsen under andra världskriget
nynazism

Studieavsnittet fördjupar människorättsfrågor i ett historiskt och nutida perspektiv, behandlar historiska händelser med anknytning till dessa frågor, att fostra de studerande till engagemang och förståelse för mänskliga rättigheter.

Studieavsnittet behandlar folkmord, rasism, intolerans och brott mot de mänskliga rättigheterna ur olika infallsvinklar. Tanken är att klarlägga och analysera vad människor är i stånd att göra mot andra människor när demokratins värden bryts ned och ersätts av hatets och våldets strategier. Antisemitismen och judeutrotningen under andra världskriget ägnas speciell uppmärksamhet men även historiska händelser i t.ex. Sovjetunionen, Jugoslavien, Rwanda och Armenien behandlas. Huvuddragen i romernas historia går igenom.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: HI 1

HI9 Socialismens historia 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

I studieavsnittet undersöks bakgrunden och rötterna till den socialistiska ideologin samt uppkomsten av socialistiska/kommunistiska stater samt deras historia fram till idag. Fokus läggs även vid de kommunistiska regimernas brott mot mänskliga rättigheter.

Bedömning: Sifferbedömning

Övrigt: HI 9 ordnas som växelkurs och erbjuds läsåret 2026–27.

HI10 USA:s historia 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Studieavsnittet ska ge studerandena en insikt i Nordamerikas historia från förhistorien till idag. Centrala frågeställningar i studieavsnittet är bl.a. följande: Hur befolkades Nordamerika? Hur lyckades européerna erövra hela den amerikanska kontinenten? Hur blev USA självständigt? Varför lockade USA miljontals emigranter? Vi behandlar även USA:s framväxt till en ekonomisk och politisk stormakt samt samhällsutvecklingen under 1900-talet.

Bedömning: Sifferbedömning

Övrigt: Studieavsnittet erbjuds inte läsåret 2026–27.

HI11 Repetition i historia 2sp (åk 3)

HI11 är avsedd för studerande som ska skriva studentprovet i historia.

Centralt innehåll:

Studieavsnittets syfte är att repetera/fördjupa valda delar av lärokurserna i historia. I övrigt diskuteras realprovet i allmänhet. Genom övningar tränas studerandena i att besvara olika frågetyper i historia.

Bedömning: Avlagd/underkänd

Förkunskaper: Övriga studieavsnitt i historia

FILOSOFI

Obligatoriska studier

FI1 Introduktion i filosofiskt tänkande 2sp (åk 1/ åk 2)

Centralt innehåll:

Vi bekantar oss med vad filosofi är och hurdana arbetsmetoder filosofer använder sig av. Vi undersöker kunskapens, vetenskapens och verklighetens natur ur en filosofisk synvinkel samt diskuterar aktuella problem med hjälp av filosofiska verktyg och teorier. Vi bekantar oss med viktiga filosofiska begrepp såsom frihet och nödvändighet samt objektivitet och subjektivitet.

Bedömning: Sifferbedömning

FI2 Etik 2sp (åk 2)

Centralt innehåll: Under detta studieavsnitt undersöker vi etiken, alltså läran om det goda och det onda, det rätta och det orätta. Vi behandlar, analyserar och diskuterar olika klassiska etiska teorier, begrepp och frågor men också nyare områden inom etiken såsom miljöetik och feministisk etik. Vi funderar också på innebörden av ett gott liv samt motiverar och granskar de egna moraliska uppfattningarna.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: helst FI1

Nationella valfria studier

FI3 Samhällsfilosofi 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Samhällsfilosofin undersöker frågor som har att göra med samhället, det vill säga förhållandet mellan individen, gruppen och staten. Under studieavsnittet undersöks centrala samhällsfilosofiska begrepp och teorier med hjälp av vilka man kan analysera samhällelig och politisk verksamhet och motivera lösningar på aktuella samhällsproblem. Centrala innehåll som hör till studieavsnittet rör frågor kring frihet, rättvisa, makt och arbetsfördelning samt analys av olika former av statskick och politiska ideologier.

Studieavsnittet rekommenderas alla som planerar skriva samhällslära och/eller filosofi i studentexamen och andra som är samhälleligt intresserade.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: helst FI1 och FI2

Övrigt: Studieavsnittet erbjuds läsåret 2026–27

FI4 Sanningen 2 sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

I FI4 undersöks å ena sidan filosofiska uppfattningar om vetenskapens samt kunskapens natur (bland annat frågor gällande vetenskaplig forskning, slutledning, metod, tolkning och sanning), å andra sidan filosofiska uppfattningar gällande verkligheten samt filosofisk metafysik där vi undersöker verklighetens yttersta natur. Utöver detta undersöker vi också existentiella frågor, alltså frågor som rör människans varande.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: FI1, gärna även FI2 och FI3

Övrigt: Studieavsnittet erbjuds på Gnet

SAMHÄLLSLÄRA

Obligatoriska studier

SL1 Det finländska samhället 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Studieavsnittet behandlar grunderna för Finlands stats- och samhällsskick och hur individen kan påverka i samhället. De viktigaste perspektiven är demokrati, samhällets grundläggande strukturer, makt och inflytande

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: -

SL2 Ekonomikunskap 2sp (åk 2/ åk 3)

Centralt innehåll:

Studieavsnittet grundar sig på ekonomiska vetenskaper och vägleder den studerande att förstå ekonomiska verksamhetsprinciper och den aktuella ekonomisk-politiska debatten. Mikro-och makroekonomiska frågor behandlas ur medborgarnas, företagens och staternas perspektiv. Man undersöker den studerandes samband mellan ekonomi och politik samt vilken betydelse arbete och företagande har för finansieringen av välfärdsstaten. Den studerande analyserar även sambandet mellan ekonomi och miljö ur ett hållbarhetsperspektiv.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: SL1

SL3 Finland, Europa och en värld i förändring 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Studieavsnittet fördjupar den studerandes kunskap om Europas ekonomiska och politiska integration och den enskilda medborgarens ställning i ett integrerat Europa och i en global värld. De studerande uppmuntras att följa med aktuella händelser i världen. Studieavsnittet skall sporra den studerande att delta i debatter om olika händelser inom internationell politik. Vi betonar undersökande arbetssätt där man använder medier och andra mångsidiga informationskällor.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: SL1

Nationella valfria studier

SL4 Lagkunskap 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

- grundläggande begrepp och hur man söker juridisk information
- medborgarens vanligaste rättsområden
- familjerätt, arbetsrätt, konsumentskydd, upphovsrätt, skulder, säkerheter, boende
- överklagande av myndigheters beslut
- miljö rätt
- straff-och processrätt

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: SL1

Skolvisa valfria studier

SL5 Repetition i samhällslära 2sp (åk 3)

SL5 är avsedd för studerande som ska skriva studentprovet i samhällslära.

Centralt innehåll:

De obligatoriska och fördjupade studieavsnitten repeteras inför studentskrivningarna.

Bedömning: Avlagd/underkänd

RELIGION

Ev.luth. religion

Obligatoriska studier

RE1 Religionen som fenomen - i judendomens, kristendomens och islams fotspår 2 sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Religion som fenomen; religionsvetenskap och -forskning; aktuella frågor som gäller möten mellan religioner, irreligiositet och livsåskådningar; judendomens, kristendomens och islams gemensamma rötter och betydelse för den västerländska kulturen etc.

Bedömning: Sifferbedömning

RE2 Kristendomen i världen 2 sp (åk 1/åk 2)

Centralt innehåll: kristendomens betydelse ur ett kulturellt, samhälleligt och individuellt perspektiv; den inre mångfalden och enheten inom kristna rörelser; de kristna samfundens och rörelsernas särdrag; kristendomens ställning och samverkan med den omgivande kulturen i olika delar av världen; religioner som har sina rötter i kristendomen etc.

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: helst RE1

Nationella valfria studier

RE3 Religioner och religiösa rörelser i världen 2 sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan (t.ex. hinduism, jainism, sikhism, buddhism, konfucianism, taoism, kinesisk folkreligion, shintoism), naturreligioner, voodoo-besläktade religioner och nyreligiösa rörelser

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: helst RE1 (och RE2)

RE4 Religion, kultur och samhälle i Finland 2 sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Den religiösa situationen och andligheten i Finland, Finlands religionshistoria, religionens betydelse och synlighet i det finländska samhället (inkl. politik, tredje sektorn etc.). I studieavsnittet ingår i mån av möjlighet studiebesök, eventuellt även något projekt som berör studieavsnittets teman (t.ex. frivilligarbete inom något religiöst samfund).

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: helst RE1 och RE2, gärna även RE3

RE5 Religion inom konsten och populärkulturen 2 sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll: förhållandet mellan religion samt konst och populärkultur (t.ex. arkitektur, bildkonst, textilkonst, litteratur, film, teater, skulptur och spel), religiös symbolik, religionens roll i konsten och populärkulturen

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: helst så många av de tidigare studieavsnitten i religion som möjligt

Övrigt: Studieavsnittet erbjuds inte läsåret 2026–27 (VÄXLAR MED RE6). Studieavsnittet kan läsas det läsåret på Gnet, distansgymnasiet.

RE6 Religion, vetenskap och medier 2 sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Aktuell religionsvetenskaplig forskning och forskning inom närliggande vetenskaper, religiösa medier, religionsrelaterade teman i medier, religiöst språk och religiösa bilder i medier, produktion av religionsrelaterat medieinnehåll, medieanalys, analys och bedömning av information om religioner i medier

Bedömning: Sifferbedömning

Förkunskaper: helst så många av de tidigare studieavsnitten i religion som möjligt

Övrigt: Studieavsnittet erbjuds läsåret 2026–27 (VÄXLAR MED RE5).

Skolvisa valfria studier

RE7 Repetition i religion 2sp (åk 3)

RE7 är avsedd för studerande som ska skriva studentprovet i religion.

Centralt innehåll: vi övar valda delar ur alla studieavsnitt i religion och övar att skriva studentprovssvar

Bedömning: studieavsnittet bedöms med A (avlagt)/U (underkänt)

Förkunskaper: så många av de tidigare studieavsnitten i religion som möjligt, åtminstone RE1–4

ORTODOX RELIGION

Obligatoriska studier

RO 01 Religionen som fenomen- i judendomens, kristendomens och islams fotspår 2 sp

Ordnas av den ortodoxa församlingen.

RO 02 Den ortodoxa kyrkan i världen 2 sp

Ordnas av den ortodoxa församlingen.

KATOLSK RELIGION

Obligatoriska studier

RK01 Religionen som fenomen- i judendomens, kristendomens och islams fotspår 2 sp

Ordnas av den katolska församlingen.

R02 Kristendomen i världen 2 sp

Ordnas av den katolska församlingen.

LIVSÅSKÅDNING

Obligatoriska studier

LK1 Jag och det goda livet 2 sp (åk 1/åk 2)

Centralt innehåll:

På första studieavsnittet i livsåskådning lär vi oss att använda och förstå begrepp som beskriver olika världsåskådningar och att se samband och olikheter mellan olika världsåskådningar. Vi kommer att undersöka hur individuella och samhälleliga faktorer påverkar förhållningssättet av världsåskådningar. En viktig del av studieavsnittet berör kritik och kritiskt tänkande: på studieavsnittet granskas bland annat egna och andras föreställningar samt information som presenteras i olika medier.

Bedömning: sifferbedömning

Övrigt: Erbjuds på Gnet, distansgymnasiet.

LK2 Jag och samhället 2 sp (åk 1/åk 2)

Centralt innehåll:

På detta studieavsnitt behandlas olika människosyner och människoideal samt hur dessa påverkar svar på centrala livsfrågor. För att göra detta kommer vi att reflektera över faktorer som bidrar till den egna identiteten och tillämpa olika människosyner och livsåskådningar på frågor som berör det egna livet. Centrala innehåll i studieavsnittet berör bl.a. människovärdestänkande och grundläggande existentiella frågor som rör identitet, livsval, människorelationer, könsroller, sexualitet, studier och arbete samt åldrande och död.

Bedömning: sifferbedömning

Övrigt: Erbjuds på Gnet, distansgymnasiet.

HÄLSOKUNSKAP

Obligatoriska studier

HÄ1 Hälsan som resurs 2sp (åk 1/åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Fördjupning av lärostoffet den studerande tillägnat sig i den grundläggande utbildningen och förståelsen för främjandet av hälsa och välbefinnande. Den studerande ska också lära sig att identifiera och bedöma förutsättningarna för hälsa i sitt eget liv, den närmaste omgivningen och miljön samt i det samhälleliga beslutsfattandet. Viktigt är också att utveckla kunskaper i egenvård och hälsa i vardagen, skydda den mentala hälsan och behandla aktuella frågor samt frågor som de studerande tar upp.

Bedömning: Sifferbedömning

Övrigt: I studieavsnittet kan ingå ett projektarbete.

Nationella valfria studier

HÄ2 Hälsa och miljö 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Studieavsnittet fokuserar på att undersöka hur den fysiska och psykosociala miljön, samt egna konsumtionsvanor och miljöval påverkar hälsan och funktionsförmågan. Olika former av beroende, samt mekanismer som påverkar beroende diskuteras. Studieavsnittet har som mål att utveckla förståelsen av olika former av hälsokommunikation och dess påverkningssätt.

Förkunskaper: HÄ1

Bedömning: Sifferbedömning

HÄ 3 Hälsa och samhället 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Studieavsnittet ska ge en helhetsbild av den historiska utvecklingen och de viktigaste framtida utmaningarna vad gäller främjande av hälsa och förebyggande av sjukdomar. Riskfaktorer, förebyggande samt betydelse av de viktigaste icke-smittsamma och smittsamma sjukdomar för individen och samhället hör till det centrala innehållet. Dessutom diskuteras olika etiska frågor förknippade med hälsa, samt social- och hälsovårdstjänsternas och egenvårdens betydelse för hälsan.

Förkunskaper: HÄ1

Bedömning: Sifferbedömning

MUSIK

Obligatoriska studier

De obligatoriska studieavsnitten läses i ordningsföljd

MU1 Intro-ljud och jubel 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Under studieavsnittet spelar och sjunger vi tillsammans i klass. Vi går igenom de grundläggande begreppen i musikteori och bekantar oss med olika instrument. Vi behandlar även rösten och hörseln.

Bedömning: Sifferbedömning

MU2 Puls-musikaliska uttryck 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

Under studieavsnittet spelar och sjunger vi tillsammans i klass. Vi fördjupar oss i musicerandet jämfört med MU1, både enskilt och i grupp. Repertoaren bestäms till en del inom gruppen. Vi bekantar oss med de finländska musikkulturerna och de studerandes egna musikkulturer.

Bedömning: Sifferbedömning

Nationella valfria studier

MU3 Genre – global nyfikenhet 2sp (åk 2/ åk 3)

Centralt innehåll:

- Vi bekantar oss med olika musikstilar och musikkulturer; Bl.a. latinamerikanskt, blues, jazz, populärmusikens utveckling i världen
- Vi lyssnar till och spelar och sjunger i mån av möjlighet musik från olika länder.
- Var och en gör en presentation av ett delområde.
- Musicerandet och arbetet med presentationerna bedöms.

Bedömning: Sifferbedömning

Övrigt: Erbjuds vartannat år: nästa gång 2026–2027 (VÄXLAR MED MU4)

MU4 Demo – kreativt tillsammans 2sp (åk 2/ åk 3)

Centralt innehåll:

Vi gör en musikalisk helhet; musik till en produktion; film, teaterstycke, reklam, PowerPoint etc.

Bedömning: Sifferbedömning

Övrigt: Erbjuds vartannat år: nästa gång 2027–2028 (VÄXLAR MED MU3)

Skolvisa valfria studier

MU5 Julfest 2sp (åk 1/åk 2/åk 3)

Under studieavsnittet planerar och övar vi in programmet till Bogys julfest.

Bedömning: Avlagd/underkänd

TS1 BoGy-show 2sp (åk 1/åk 2/åk 3)

Under studieavsnittet planerar och övar vi in programmet till en konsert som i mån av möjlighet hålls inför publik.

Bedömning: Avlagd/ Underkänd

Övrigt: Du kan gå studieavsnittet max 2 gånger

BILDKONST

Obligatoriska studier

KO1 Egna bilder, delade kulturer 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

- Använda den studerandes egna bildkulturer som utgångspunkt för att skapa bilder
- Granska den studerandes egna bilder i relation till konst, bilder och annan visuell kultur
- Sätt att producera, redigera och presentera bilder i konsten, miljön och medierna
- Begrepp och bildsamlingar inom bildkonst och annan visuell kultur
- Olika syner på konst och annan visuell kultur
- Visuella, verbala och andra bildtolkningsmetoder
- Aktuella fenomen inom bildkonst och annan visuell kultur
- Påverkan och deltagande genom bildkonst och annan visuell kultur

Bedömning: Sifferbedömning

KO2 Rum, platser och fenomen i miljön 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

- Använda den studerandes egna bildkulturer som utgångspunkt för att skapa bilder, samt för undersökande, långsiktigt och fenomencentrerat arbete
- Granska den studerandes egna bilder i relation till miljöns bilder - bilder som identitetsformare samt förnyare av kulturarvet
- Olika sätt att producera, redigera och presentera bilder i miljön, medierna och konsten
- Begrepp inom arkitektur, design och medier
- Sambandet mellan den visuella kulturens verk och olika syner på konstens uppgift
- Visuella, verbala och andra bildtolkningsmetoder
- Aktuella fenomen inom visuell kultur som anknyter till miljön
- Påverkan och deltagande genom bildkonst och annan visuell kultur

Bedömning: Sifferbedömning

Nationella valfria studier

KO3 Bilder kommunicerar och påverkar 2sp (åk 2/ åk 3)

Centralt innehåll:

- Använda den studerandes egna mediekulturer som utgångspunkt för att skapa bilder, samt för undersökande, långsiktigt och fenomencentrerat arbete
- Producera, redigera och visa bilder digitalt och på andra sätt
- Begrepp och bildsamlingar inom medier, kommunikation och konst
- Visuella, verbala och andra bildtolkningsmetoder
- Undersöka kulturella, samhälleliga och globala mediala fenomen
- Den studerande som aktör inom medier och annan visuell kultur

Bedömning: Sifferbedömning

KO4 Konstens många världar 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

- Använda den studerandes egna bildkulturer som utgångspunkt för att skapa bilder, samt för undersökande, långsiktigt och fenomencentrerat arbete
- Granska den studerandes egna bilder i relation till konst, bilder och annan visuell kultur
- Traditionella och nya sätt att skapa, redigera och presentera bilder
- Konstens begrepp och bildsamlingar
- Konst producerad under olika tidpunkter och i olika kulturer
- Olika syner på konst och annan visuell kultur
- Visuella, verbala och andra bildtolkningsmetoder
- Undersöka kulturella, samhälleliga och globala fenomen som är viktiga för den studerande
- Den studerande som aktör inom bildkonst och annan visuell kultur

Bedömning: Sifferbedömning

Övrigt: Erbjuds vartannat år, erbjuds läsår 2026–2027 (VÄXLAR MED KO 6)

Skolvisa valfria studier

TS1 BoGy- show I + II 2sp+2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

- Ljusshow, visuella effekter, grafisk formgivning av affisch och programblad

KO5 Fotografikurs 2sp (åk 2/ åk 3)

Centralt innehåll:

Bli en bättre fotograf! Systemkamerans grunder, bildkomposition, bildredigering, mörkrumsarbete

Bedömning:

Sifferbedömning eller avlagd/underkänd

KRAV: TILLGÅNG TILL DIGITAL SYSTEMKAMERA

KO6 Skaparverkstad 2sp (åk 2/ åk 3)

Centralt innehåll:

- Vi bekantar oss med aktuella konstfenomen
- Vi fördjupar oss i det visuella språkets uttrycksätt med betoning på kreativa lösningar

Bedömning:

Sifferbedömning eller avlagd/underkänd

Övrigt: Erbjuds vartannat år, nästa gång läsåret 2027–28 (VÄXLAR MED KO 4)

GD 2 Gymnasiediplom i bildkonst

GYMNASTIK

Obligatoriska studier

GY1 En lärande och aktiv studerande 2sp (åk 1)

Centralt innehåll

Centralt innehåll i studieavsnittet är tillämpning av grundläggande fysiska färdigheter och träning av fysiska egenskaper i olika gymnastikövningar, gymnastikformer och idrottsgrenar genom att mångsidigt utnyttja möjligheterna i studiemiljön.

Bedömning: Sifferbedömning

GY2 En aktiv livsstil 2sp (åk 2)

Centralt innehåll

Centralt innehåll i studieavsnittet är självvärdering, upprätthållande och mångsidig utveckling av de fysiska egenskaperna (styrka, snabbhet, uthållighet och rörlighet) med hjälp av mångsidig fysisk aktivitet. De studerande ska vägledas att iaktta sina vanor och val i vardagen ur ett perspektiv av fysisk aktivitet och hälsa. De ska få handledning och respons som uppmuntrar till en motions- och hälsoinriktad livsstil och en aktiv vardag.

Bedömning: Sifferbedömning

Nationella valfria studier

GY3 Nya möjligheter 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll

Fördjupning av kunskaper och färdigheter som anknyter till den fysiska funktionsförmågan. Studieavsnittets syfte är att främja den studerandes fysiska funktionsförmåga och mångsidigt stödja hans färdigheter och upplevelse av egen rörelsekompetens genom att hen lär sig nytt

Bedömning: Sifferbedömning

GY4 Gemensam aktivitet 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll

Fördjupning av kunskaper och färdigheter som anknyter till den sociala funktionsförmågan. Syftet med studieavsnittet är att främja de studerandes sociala gemenskap. Arbetssätten ska präglas av de studerandes delaktighet, aktivitet och samverkan.

Bedömning: Sifferbedömning

GY5 Rörelse ger energi 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll

Fördjupning av kunskaper och färdigheter som anknyter till den psykiska funktionsförmågan. Syftet med studieavsnittet är att hjälpa de studerande att orka och att öka sin studieförmåga genom avslappnande och stimulerande upplevelser av motion och idrott. Mångsidiga gymnastikövningar ger möjlighet till delaktighet, känsla av fysisk kapacitet och erfarenheter av att uttrycka sig med kroppen.

Bedömning: Sifferbedömning

Skolvisa valfria studier

GY 6 Gemensam aktivitet 2 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll

Racket-och bollsporter av olika slag, med beaktande av de möjligheter lokaliteterna erbjuder.

Bedömning: Avlagd/underkänd, sifferbedömning om så önskas.

GY 7 Friluftsliv 2sp (åk 3)

Centralt innehåll:

Under studieavsnittet planeras och genomförs en icke schemalagd utfärd på hösten under åk 2 och en på vintern under åk 3. Praktiska och teoretiska kunskaper i anknytning till bl.a. vandring och skidåkning tas upp under studieavsnittet. Kursen kräver viss fysisk styrka och uthållighet. Det finns ett begränsat antal platser och deltagarna står för en del av kostnaderna.

Bedömning: Avlagd/underkänd

GY8 Bollen i fokus 2sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll

Bollsporter av olika slag, även bollekar och småspel, med beaktande av de möjligheter lokaliteterna erbjuder.

Bedömning: Avlagd/underkänd, sifferbedömning om så önskas.

GY 9 Samarbete över skolgränser 2sp (åk 1/åk 2/åk 3)

Centralt innehåll

Studeranden deltar aktivt i skolidrottstävlingar som ordnas under hens gymnasietid, deltar i en utbildning för att utveckla sina kunskaper och färdigheter inom idrott och/eller domarskap eller fungerar som tränare inom idrott.

Bedömning: Avlagd/Underkänd

GY 10 Idrott som eventuellt yrke i framtiden 2sp (åk 1/åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Studieavsnittet förutsätter att studeranden har en personlig tränare, att hen tränar nära toppnivå och har ett eget träningsprogram. Träningen sker utanför skolschemat och är så omfattande att skolarbetet påverkas. Träningsdagbok eller ett intyg över landslagsuppdrag krävs. Läraren kontaktas på förhand.

Bedömning: Avlagd/underkänd.

GY 11 Gamlas dans 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

Under studieavsnittet tränas gamla och nya danser inför gamlas dag. Studieavsnittet påbörjas under hösten och håller på fram till Gamlas dans i februari. Övning en gång i veckan.

Bedömning: Avlagd/underkänd.

GY 12 Långdistanslöpning 2sp (åk 3)

Centralt innehåll

Under studieavsnittet lär sig deltagarna grunderna i långdistanslöpning, både i teorin och praktiken. Studieavsnittet avslutas med att man deltar i Wien halv- eller helmaraton.

Bedömning: Avlagd/underkänd.

STUDIEHANDLEDNING

Obligatoriska studier

SH1 Jag som studerande 2sp (åk 1)

Centralt innehåll:

- individuell studieplan: studieplan, plan för studentexamen samt plan för fortsatta studier och yrkeskarriär
- självkännedom och egna styrkor samt mångsidig identifiering, utveckling och dokumentering av det egna kunnandet
- aktivitet och engagemang, vardagsfärdigheter och livskompetens, tilltro till den egna förmågan, funktionsförmåga
- välbefinnande, studieförmåga, balans i livet
- studiefärdigheter och färdigheter att söka information, förmåga att lära sig lära
- informationskällor, digitala handledningstjänster och ansökningssystem som anknyter till fortsatta studier och framtidsplanering
- information om utbildningar på andra stadiet och vid högskolor
- aktuella frågor som berör gymnasiestudierna
- Studentexamens uppbyggnad och studier efter gymnasiet ger en första inblick i hur gymnasiestudierna avslutas och vilka möjligheter du har när dessa är avslutade. Utöver det gör du upp en individuell studieplan.

Bedömning: Avlagd (A) förutsätter att alla delmoment är avklarade/Underkänd (U)

SH2 Fortsatta studier och arbetsliv och framtid 1sp (åk 2)

Centralt innehåll:

- uppdatering av den individuella planen för studierna; studieplanen, planen för studentexamen och planen för fortsatta studier och karriär
- kunskap om arbetsliv, arbetslivsfärdigheter och entreprenörskap i en föränderlig och mångskiftande värld
- arbetslivsorientering, information om fortsatta studier samt förmåga att samla erfarenhet
- främjande av det egna välbefinnandet
- förmåga att förutspå framtiden och känna till vad som är viktigt att lära sig för att möta framtida kunskapsbehov

Till studieavsnittet hör även:

- deltagande i Uni/Yh-dagen i Åbo under våren
- planering av studentexamen

Övrigt:

Studieavsnittet förverkligas i period 4 eller 5. Undervisning sker i klass, smågrupp samt individuellt självständigt arbete. I studieavsnittet används det elektroniska läromedlet Studeo SH2.

Bedömning: Avlagd (A) förutsätter att alla delmoment är avklarade/Underkänd (U)

Förkunskaper: SH1

SH 3 Fortsatta studier och arbetslivet framtid 1sp (åk 3)

Centralt innehåll:

- planering av fortsatta studier och framtid, ansökan till fortsatta studier i Finland och utomlands
- aktuella frågor som berör gymnasiestudierna
- studiestöd och boende

Studiehandledaren bjuder in högskolestuderande från olika högskolor och inriktningar.

Högskolestuderande berättar om studieinriktningen och deras vardag. En abi får fritt välja vilka hen går och lyssnar på, men ska delta i ett på förhand bestämt antal presentationer.

Samtidigt ges individuell handledning för planering av fortsatta studier och möjlighet till stöd för att fylla i ansökningsblanketten till högskolor.

Till studieavsnittet hör:

- Deltagande i ett förutbestämt antal högskolepresentationer
- Deltagande i Helsingforsregionens högskoledag
- Lektioner
- Ett individuellt handledningssamtal angående framtida studieplaner

Övrigt: Studieavsnittet förverkligas under period 3 i åk 3. I studieavsnittet används det elektroniska läromedlet Studeo SH2.

Bedömning:

Avlagd (A) förutsätter att alla delmoment är avklarade/Underkänd (U)

Förkunskaper: SH2

Skolvisa valfria studier

SH 4 Effektivt lärande 2sp (åk 2)

Centralt innehåll:

Studieavsnittet riktar sig till studerande som har behov av att uppdatera sin studieteknik. Teman är bland annat studiemotivation och välmående, tidsanvändning, läs- och skrivstrategier, antecknings- och minnesteknik. Studieavsnittet ger den studerande möjlighet att skapa nya

studievanor och träna dem i praktiken. Målet är att den studerande blir medveten om sina styrkor, om hur styrkorna kan användas i studierna och tillämpar färdigheterna i praktiken.

Övrigt: Studieavsnittet förverkligas i period 3 och 4.

Bedömning: Avlagd/Underkänd

Övrigt: Erbjuds läsåret 2026–27 för åk 2.

SH 5 Individuell plan 1-2sp (a och b, åk 1/åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Studieavsnitt riktar sig till studerande med läs-och skrivsvårigheter eller studerande som av någon annan orsak har behov av stöd och handledning för att lyckas med studierna. Studieavsnittet baserar sig på en individuell plan som uppgörs tillsammans med den studerande.

Övrigt: Träffen äger rum utanför positionsläsordningen och kan sträcka sig över en eller flera perioder. När studieavsnittet genomförs under en längre tidsperiod delas den in i del a och del b.

Bedömning: Avlagd/ Underkänd

SH 6 Skrivakuten 1sp

Avsnittet ger den studerande möjlighet att utveckla sin skriftliga färdighet och rekommenderas som stöd för de studerande som presterat försvarliga eller sämre betyg i läs-och skrivkompetens. Deltagarna får individuell handledning under träffarna.

Bedömning: avlagd/underkänd

Avlagt studieavsnitt (A) förutsätter aktivt deltagande och att alla delprestationer är avklarade.

Studieavsnittet utgör hälften av helheten individuell plan och är således värd 1 sp.

SH 7 Studera starkt 2 sp (åk 2/åk 3)

Centralt innehåll:

Studera starkt är ett studieavsnitt i positiv psykologi, där syftet är att främja välbefinnande och stresshanteringsförmåga hos studerande. Studieavsnittet bygger på den forskningsbaserade PERMA-modellen av psykologiprofessor Martin Seligman som definierat fem faktorer för välmående: positiva känslor, engagemang, relationer, mening och arbete väl utfört. Varje lektion bygger på en eller flera av dessa fem faktorer. Inom positiv psykologi vill man inte sopa problem under mattan, utan i stället söka balans mellan det positiva och det negativa i livet, eftersom människan tenderar att lägga mycket fokus på problem och motgångar.

Övrigt: Studieavsnittet förverkligas under en period

Bedömning: Avlagd/Underkänd

Övrigt: Erbjuds läsåret 2026–27

SH 8 Arbetslivsorientering 1–2sp

Du som studerande har möjlighet att få 1–2sp då du söker aktivt jobb, skriver arbetsansökan och gör upp ett CV samt deltar i arbetsintervju. Arbetslivsorientering gäller jobb under sommarmånaderna 1–2månader. Till arbetslivsfärdigheterna hör bland annat färdighet att jobba i grupp, färdigheter att använda IKT, ansvarstagande och färdighet att kunna både ge och ta emot konstruktiv feedback.

CV, arbetsansökan och arbetsintyg där det ingår arbetsuppdrag samt arbetstiden bör lämnas in till studiehandledaren.

Övrigt: ifall du redan har fått en prestation inom FIM5 för samma innehåll, har du inte möjlighet att få en prestation till i SH8.

Bedömning: Avlagd/Underkänd

TEMASTUDIER

Lokala studieavsnitt

TS1 BoGy-Show

BoGy-show kan avläggas två gånger. Man kan få 1–4sp enligt medverkan.

TS2 Gymnasieintroduktion i IT, studieteknik och välmående (2sp)

Obligatoriskt lokalt studieavsnitt för alla i årskurs 1. I studieavsnittet ingår bl.a. IT-inskolning och intensifierad grupphandledning. Studerandevårdens personal och specialläraren håller några lektioner.

TS3 Vardagskompetens (2sp)

Studieavsnittets teman är frivilligverksamhet, arbetsliv och trafikfostran. Målet är att studerandena ska kunna tillämpa sina kunskaper och färdigheter i praktiska arbetsuppgifter och situationer. Kunnande som inhämtats utanför skolan och som motsvarar mål och innehåll kan godkännas som en prestation. Studiepoängen varierar mellan 0,5–2 sp beroende på aktivitetens omfattning. Ett studieavsnitt på 2 sp består av 38 lektioner à 45 min. Intyg över utförd aktivitet inlämnas till rektor.

Aktivitet	Studiepoäng
Röda korsets väntjänst	1–2 sp
Ledare för CISV, 4H eller scouter	1–2 sp
Östnylands Lucia och tärnor	1–2 sp
Första hjälpen (8 h)	0,5 sp
Första hjälpen (16h)	1 sp
Psykiska första hjälpen (14h)	1 sp
Hygienpass	0,5 sp
Kulturkarnevalen	1 sp
Förarexamen (bilkörkort)	1 sp
Skärgårdsnavigation (inkl. examen)	2 sp
Kustnavigation (inkl. examen)	2 sp

IDROTTSKADEMIN

BIA 1

BIA 2

BIA 3

BIA 4

BIA 5

Borgå Gymnasium samarbetar med idrottsakademi i Östnyland.

Idrottsligt begåvade studerande, som på basen av ansökan via sin egen idrottsförening antas till akademien, ges möjlighet till träningar inom skolans tidsschema. Idrottsakademien ligger alltid i 1. positionen. Det finns 3 morgnar där den studeranden kan delta i morgonträningar ordnad av idrottsakademien. Tränaren som drar morgonträningar bokför den studerandens träningar via Suomi sport- appen och koordinatören skickar info om deltagande efter varje period till BoGys kontaktperson. Kontaktpersonen för in studiepoäng enligt nedanstående tabell.

Studiepoäng motsvarande deltagande i morgonträningar:

36h= 2sp (18 morgonträningar)

27h= 1,5 (13 morgonträningar)

18h= 1sp (9 morgonträningar)

9h= 0,5sp (5 morgonträningar)

Under gymnasietiden kan en studerande få maximalt 10 sp godkända.

Du kan delta i idrottsakademins morgonträningar och samla studiepoäng tills du avslutar skolan i period 3 i årskurs 3. Efter period 3 kan du inte mer samla ihop studiepoäng från idrottsakademien.

OBS! IDROTTSKADEMI ORDNAS INTE I SKOLANS REGI!